■ दैनिक ■ छत्रपती संभाजीनगर ■ वर्ष-२ ■ अंक-२८१ ■ गुरूवार, दि. ३० जानेवारी २०२५ ■ पाने ४ ■ किंमत २ रूपये
■ Daily ■ Chhatrapati sambhajinagar ■ Vol.2 ■ Issue -281 ■ Thursday, 30Jan 2025 ■ Pages-4 ■ Price- 2/-

पाहिजेत
दैनिक अट्टल संकेतसाठी संपूर्ण महाराष्ट्रात वार्ताहर, प्रतिनिधी नेमणे आहेत.
संपर्क - ९६२३४८४४८४

दैनिक
अट्टल संकेत
ATTAL SANKET
Email : attalsanket2023@gmail.com
RNI No. MAHMAR/2023/87816

‘इस्त्रो’ने रचला इतिहास; १०० वे मिशन यशस्वी!

नवी दिल्ली (वृत्तसंस्था)

श्रीहरिकोटा येथील सतीश धवन अंतराळ केंद्रातून जीएसएलव्ही रॉकेटसह एनव्हीएस-०२ उपग्रह नियोजित कक्षेत यशस्वीरित्या लॉन्च

भारतीय अंतराळ संशोधन संस्थेने आंध्र प्रदेशातील श्रीहरिकोटा येथे सकाळी ६ वाजून २३ मिनिटांनी एनव्हीएस-०२ घेऊन जीएसएलव्ही-एफ १५ चे यशस्वी प्रक्षेपण केले. देशाच्या अंतराळ बंदरावरून इस्रोचे हे १०० वे प्रक्षेपण आहे. मुंबई नाईटलाईफ जीएसएलव्ही-एफ १५ हे भारताच्या जिओसिंक्रोनस सॅटेलाइट लॉंच व्हेइकलचे (जीएसएलव्ही) १७ वे आणि स्वदेशी क्रायो स्टेजचे ११ वे उड्डाण आहे. स्वदेशी क्रायोजेनिक स्टेजसह जीएसएलव्हीचे हे आठवे ऑपरेशनल उड्डाण आहे. जीएसएलव्ही-एफ १५ पेलोड फेअरिंग ही धातूची आवृत्ती असून त्याचा व्यास ३.४ मीटर आहे.

भारतीय अंतराळ संशोधन संस्थेने आंध्र प्रदेशातील श्रीहरिकोटा येथे सकाळी ६ वाजून २३ मिनिटांनी एनव्हीएस-०२ घेऊन जीएसएलव्ही-एफ १५ चे यशस्वी प्रक्षेपण केले. देशाच्या अंतराळ बंदरावरून इस्रोचे हे १०० वे प्रक्षेपण आहे. मुंबई नाईटलाईफ जीएसएलव्ही-एफ १५ हे भारताच्या जिओसिंक्रोनस सॅटेलाइट लॉंच व्हेइकलचे (जीएसएलव्ही) १७ वे आणि स्वदेशी क्रायो स्टेजचे ११ वे उड्डाण आहे. स्वदेशी क्रायोजेनिक स्टेजसह जीएसएलव्हीचे हे आठवे ऑपरेशनल उड्डाण आहे. जीएसएलव्ही-एफ १५ पेलोड फेअरिंग ही धातूची आवृत्ती असून त्याचा व्यास ३.४ मीटर आहे. स्वदेशी क्रायोजेनिक स्टेजसह जीएसएलव्ही-एफ १५ एनव्हीएस-०२ उपग्रहाला जिओसिंक्रोनस ट्रान्सफर ऑर्बिटमध्ये स्थापित करेल, असे इस्रोने एका निवेदनात म्हटले आहे. अनेक विद्यार्थ्यांना लॉंचपॅडजवळच प्रक्षेपण पाहण्याची संधी देण्यात आली होती, अशा संधीचा भाग होण्यासाठी त्यांचा उत्साह कमी झाला होता, गुजरातच्या तीर्थने एएनआयला सांगितले की, ‘मी माझ्या कॉलेजमधून १०० वे प्रक्षेपण पाहण्यासाठी आलो आहे, मी खरोखर उत्साहित आहे.

इस्रो विविध देशांचे उपग्रह प्रक्षेपित करत नाही, त्यामुळे त्यातूनही आम्हाला उत्पन्न मिळत आहे, त्यामुळे भारत सरकार आणि इस्रोचे हे खरोखरच प्रभावी पाऊल आहे. बिहारमधील अविनाश नावाच्या आणखी एका विद्यार्थ्याने एएनआयला सांगितले की, ही पहिलीच वेळ आहे. ‘याबद्दल खरोखरच उत्साहित आहोत, आम्ही येथे टेक ऑफ पाहण्यासाठी आलो आहोत. शास्त्रज्ञांना आणि ज्यांनी यावर काम केले आहे त्यांना खूप खूप शुभेच्छा. यासाठी आम्ही खरोखरच उत्सुक आहोत, मला पहिल्यांदाच हे पाहायला मिळत आहे, आम्ही हे पाहण्यासाठी चार वर्षांपासून प्रयत्न करत होतो आणि अखेर आम्हाला संधी मिळाली, असे

या विद्यार्थ्याने सांगितले. अंतराळ अनुप्रयोग केंद्र (एसएसी)/इस्रोचे संचालक नीलेश देसाई यांनी मंगळवारी सांगितले की, या प्रक्षेपणामुळे भारताची प्रादेशिक नेव्हिगेशन उपग्रह प्रणाली ४ ते ५ उपग्रहांद्वारे अद्ययावत होण्यास मदत होईल. देसाई म्हणाले, ’एनव्हीएस-०२ या उपग्रहाला कक्षेत घेऊन जाणारी जीएसएलव्ही-एफ-१५ मोहीम आम्ही सकाळी ६ वाजून २३ मिनिटांनी प्रक्षेपित करणार आहोत. अखेर ीस तो ३६,००० किलोमीटरअंतरावरील भूस्थिर कक्षेत प्रस्थापित केला जाईल आणि यामुळे आपल्या नेव्हिगेशन नक्षत्रातील उपग्रहांची संख्या ४ वरून ५ पर्यंत वाढेल आणि त्यामुळे या नेव्हिगेशन उपग्रहातून आपल्याला मिळणाऱ्या स्थितीची एकंदर अचूकता सुधारेल.

इस्रोजीएसएलव्ही-एफ १५ चे यशस्वी प्रक्षेपण अंतराळ केंद्रातून इस्रोजीएसएलव्ही-एफ १५ एनव्हीएस-०२ मोहीम

इंडियन रिजनल नेव्हिगेशन सॅटेलाईट सिस्टीम (आयआरएनएसएस) च्या उपग्रह नक्षत्रात एकूण ७ उपग्रह अंतराळात असतील. १०० व्या प्रक्षेपणासह भारताकडे आता ७ पैकी ५ अंतराळात आहेत. कार्यरत एनएव्हीआयसी उपग्रहांच्या मालिकेतील हा पाचवा उपग्रह आहे. एनएव्हीआयसी उपग्रह हे आमचे पूर्वीचे नाव आयआरएनएसएस उपग्रह कॉन्फिगरेशन आहे ज्याला इंडियन रीजनल नेव्हिगेशन सॅटेलाइट सिस्टम म्हणतात, हा या उपग्रह नक्षत्राचा एक भाग आहे जिथे आम्ही सात उपग्रह स्थापित करू. जुन्या उपग्रहांची जागा नव्या उपग्रहांनी घेतली आहे,’ असे देसाई यांनी सांगितले. नेव्हिगेशन विथ इंडियन नक्षत्र (एनएव्हीआयसी) ही भारताची स्वतंत्र प्रादेशिक नेव्हिगेशन उपग्रह प्रणाली आहे जी भारतातील वापरकर्त्यांना अचूक स्थिती, वेग आणि वेळ (पीव्हीटी) सेवा प्रदान करण्यासाठी डिझाइन केली गेली आहे. एनएव्हीआयसी स्टँडर्ड पोझिशनिंग सर्व्हिस (एसपीएस) आणि प्रतिबंधित सेवा (आरएस) अशा दोन प्रकारच्या सेवा प्रदान करेल. एनएव्हीआयसीचे एसपीएस सेवा क्षेत्रावर २० मीटरपेक्षा जास्त स्थिती अचूकता आणि ४० नॅनो सेकंदांपेक्षा अधिक वेळ अचूकता प्रदान करते.

महाकुंभमधील चेंगराचेंगरीत ३० जणांचा मृत्यू, ६० जखमी

प्रयागराज : प्रयागराज येथे भरलेल्या महाकुंभमेळ्यात झालेल्या चेंगराचेंगरीत ३० भक्तांचा मृत्यू झाला आहे तर ६० जण जखमी झाले आहेत. मौनी अमावस्येच्या निमित्ताने अमृतस्नानासाठी महाकुंभ येथे भाविकांची प्रचंड गर्दी जमली होती. महाकुंभ मेळ्याचे अधिकारी आणि कुंभ डीआयडी वैभव कृष्ण यांनी बुधवारी चेंगराचेंगरीबाबत पत्रकार परिषद घेतली.

अधिकाऱ्यांनी सांगितले की महाकुंभ चेंगराचेंगरीत ३० भक्तांचा मृत्यू झाला तर ६० जणांवर रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत. चेंगराचेंगरीत जखमी झालेल्या लोकांना शहराच्या विविध भागांतील रुग्णालयात दाखल करण्यात आले आहे. चेंगराचेंगरीत मृत्यू पावलेल्यांपैकी २५ जणांची ओळख पटवण्यात यश मिळाले आहे. पाच जणांची ओळख अद्याप पटलेली नाही. यासाठी १९२० हेल्पलाईन नंबर जारी करण्यात आला आहे.

काय आहे अपघाताचे कारण?

डिआयजी यांनी चेंगराचेंगरीच्या दुर्घटनेचे कारण सांगितले आहे. त्यांच्या माहितीनुसार, मौनी अमावस्येच्या ब्रम्ह मुहूर्तावेळेस लोकांची मोठी गर्दी झाली होती. मेला परिसरात गर्दीच्या दबावामुळे अखाडा मार्गावरील अनेक बॅरिकेड्स तुटले. दुसरीकडे स्नासाठी लोक बसलेले होते. यांना गर्दीने चिरडण्यास सुरूवात केली. यानंतर पोलिसांनी तातडीने बचावकार्य सुरू केले आणि ॲम्ब्युलन्सच्या मदतीने ९० जखमींना रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. दुर्दैवाने त्यापैकी ३० भक्तांचा मृत्यू झाला. तर काही जखमींना घरी पाठवण्यात आले. अद्याप ३६ जण रुग्णालयात दाखल आहेत.

महाकुंभात ५ कोटींहून अधिक भाविकांचे अमृतस्नान

प्रयागराज : उत्तरप्रदेशच्या प्रयागराज येथे सुरू असलेल्या महाकुंभात आज, बुधवारी तिसरे अमृतस्नान (शाही) संपन्न झाले. मौनी अमावस्येच्या मुहूर्तावर होणाऱ्या या अमृत स्नानात दुपारपर्यंत सुमारे ५ कोटी ७१ लाख भाविक सहभागी झाले होते. यावेळी भाविकांवर आकाशातून पुष्पवृष्टी करण्यात आली. रात्री झालेल्या चेंगराचेंगरीची घटना वगळता दिवसभरात शांतता आणि शिस्तीत अमृतस्नान संपन्न झाले. प्रयागराज येथे १३ जानेवारी २०२५ रोजी प्रारंभ झाला. तेव्हापासून आतापर्यंत १९.९० कोटींहून अधिक भाविकांनी गंगा, यमुना आणि सरस्वतीच्या पवित्र त्रिवेणी संगमात स्नान केल्याचे उत्तर प्रदेश सरकारने सांगितले आहे. उत्तर प्रदेश सरकारच्या आकडेवारीनुसार, २९ जानेवारी रोजी दुपारी २ वाजेपर्यंत ५ कोटी ७१ लाख भाविकांनी संगमात स्नान केले होते.

मराठा आरक्षणाची नव्यानं पुन्हा सुनावणी

मुंबई (अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

सरकारी नोकऱ्या आणि शिक्षणात मराठा आरक्षण कायद्याला आव्हान देणाऱ्या याचिकांवर मुंबई उच्च न्यायालयात नव्यानं पुन्हा सुनावणी होणार आहे. सुरुवातीपासून ही सुनावणी सुरू होणार आहे.

मुंबई उच्च न्यायालयात नव्या मुख्य न्यायमूर्तींची नियुक्ती झाली आहे. यानंतर याचिकाकर्त्यांनी मराठा आरक्षणाबाबतच्या याचिकांवर नव्यानं सुनावणी घेण्याची विनंती केली होती. ही विनंती मान्य झाली आहे.

सुनावणीसाठी नवीन विशेष पूर्णपीठ स्थापन केले जाणार आहे. याचिकाकर्त्यांनी रजिस्ट्रारकडे याचिकेसाठी नव्याने नोंदणी करावी, असे निर्देश मुंबई उच्च न्यायालयाने दिले आहेत. आधीच्या न्यायमूर्तींच्या समोर याचिकांची ६० टक्के सुनावणी झाली होती. पण मुंबई उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायमूर्ती या पदावर आलोक आराधे या नव्या न्यायमूर्तींची नियुक्ती झाली. यामुळे याचिकांची नव्याने आणि सुरुवातीपासून सुनावणी घेण्याची मागणी याचिकाकर्त्यांनी केली. ही मागणी मान्य झाली आहे.

उच्च न्यायालयाने मागणी मान्य केल्यामुळे सुनावणी नव्याने सुरू होणार आहे. यामुळे मराठा आरक्षणाचा न्यायालयातील खटला निकाली निघण्यास आणखी वेळ लागण्याची शक्यता आहे.

म्हाडाच्या माध्यमातून सुमारे एक लाख घरे उभारणार : उपमुख्यमंत्री शिंदे

मुंबई (अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

गृहस्वप्नपूर्तीसाठी महाराष्ट्र शासन कटीबद्ध असून येत्या दोन वर्षात म्हाडाच्या माध्यमातून राज्यात सुमारे एक लाख घरांच्या उभारणीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केले जात आहे. सदर उद्दिष्टपूर्तीसाठी राज्याचे गृहनिर्माण धोरण देखील लवकरच जाहीर करण्यात येणार आहे, असे प्रतिपादन महाराष्ट्र राज्याचे उपमुख्यमंत्री तथा गृहनिर्माण मंत्री श्री. एकनाथ शिंदे यांनी आज केले.

पुणे गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळातर्फे (म्हाडाचा घटक) पुणे, पिंपरी-चिंचवड व पीएमआरडीएसह सोलापूर जिल्ह्यातील विविध गृहनिर्माण योजनेतील ३,६६२ सदनिकांच्या विक्रीकरिता संगणकीय सोडत राज्याचे उपमुख्यमंत्री तथा गृहनिर्माण मंत्री श्री. एकनाथ शिंदे यांच्या हस्ते व उपमुख्यमंत्री तथा पुणे पालकमंत्री श्री. अजित पवार, गृहनिर्माण राज्यमंत्री डॉ. पंकज भोयर, म्हाडा पुणे मंडळाचे सभापती श्री. शिवाजीराव आढळराव पाटील, ‘म्हाडा’चे उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. संजीव जयस्वाल यांच्या प्रमुख उपस्थितीत ठाणे जिल्हाधिकारी कार्यालयातून दूरदृश्य प्रणालीद्वारे काढण्यात आली. यावेळी श्री. शिंदे बोलत होते.

या प्रसंगी उपमुख्यमंत्री श्री शिंदे म्हणाले की, देशाच्या अर्थव्यवस्थेला उभारी देण्याकरिता केंद्र सरकार देशभरात चार राज्यांमध्ये ग्रोथ हब उभारणार आहे. यापैकी एक मुंबई महानगर क्षेत्रात आहे. यामध्ये मोठ्या प्रमाणात उद्योग, आयटी कंपन्या, सेवा क्षेत्रांचा समावेश असणार आहे. ज्यामुळे मोठ्या प्रमाणात अधिकारी कर्मचारी वर्ग निर्माण होणार आहे. या पार्श्वभूमीवर म्हाडा तब्बल आठ लाख घरे उभारणार आहे. तसेच योजनाबद्ध गृहनिर्मिती अंतर्गत भाडेतत्वावरील घरे आणि नोकरी करणाऱ्या महिला, विद्यार्थी, ज्येष्ठ नागरिक यांच्यासाठी ठिकठिकाणी वसतिगृह देखील उभारले जाणार आहेत, अशी माहिती श्री शिंदे यांनी दिली. तसेच ते पुढे म्हणाले की मुंबई शहराच्या भौगोलिक सीमा लक्षात घेता समूह पुनर्विकासद्वारे ईको-फ्रेडली गृहनिर्मितीवर देखील भर दिला जाणार आहे.

तसेच ते म्हणाले की, राज्यातील नागरिकांच्या हक्काच्या घराचे स्वप्न म्हाडाच्या माध्यमातून पूर्ण होत आहे याचा आनंद आहे. म्हाडा पुणे मंडळाच्या ३६६२ सदनिकांच्या विक्रीसाठी आयोजित सोडतीमध्ये अनामत रकमेसह ७१,६४२ अर्ज प्राप्त झाले आहेत. अर्जदारांनी महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरणाच्या (म्हाडाच्या) पारदर्शक कार्यप्रणालीवर दाखवलेला हा विश्वास आहे. अर्जदारांचा हाच विश्वास सार्थ ठरवण्यासाठी घरांची गुणवत्ता व सोडतीच्या पारदर्शकतेमध्ये कुठेही तडजोड न करता सोडतीतील विजेत्या अर्जदारांना तात्काळ सदनिकांचा ताबा देण्यात यावा, असे संबंधित अधिकार्यांना त्यांनी निर्देशित केले. महाराष्ट्र शासन विविध योजनांच्या माध्यमातून परवडणाऱ्या घरांची निर्मिती करीत आहे. ‘म्हाडा’ने गेल्या दीड वर्षात १३ सोडतींच्या माध्यमातून सुमारे ३० हजार घरे उपलब्ध करून दिली आहेत, ही कौतुकास्पद बाब असल्याचे ते म्हणाले. रखडलेले गृहनिर्माण प्रकल्प मार्गी लागावेत व झोपडपट्टी पुनर्विकास व्हावा यासाठी शासन सर्वतोपरी प्रयत्न करीत आहे. या माध्यमातूनही मोठ्या प्रमाणात गृहसाठा उपलब्ध होणार आहे. मुंबई पुणे, ठाणे या शहरांमध्ये समूह पुनर्विकास योजनेद्वारे योजनाबद्ध गृहनिर्मिती करण्यासाठी शासनातर्फे प्रयत्न केले जात असल्याचे श्री. शिंदे यांनी सांगितले. पुणे येथे देखील समूह पुनर्विकास योजना राबवण्याचे सुतोवाच श्री. शिंदे यांनी केले.

याप्रसंगी राज्याचे उपमुख्यमंत्री श्री. अजित पवार म्हणाले की, पुणे मंडळाच्या आजच्या सोडतीला लाभलेला उत्तुंग प्रतिसाद म्हणजे राज्यात परवडर्णाया दरातील घरांची गरज अधोरेखित होते. तसेच म्हाडाच्या पारदर्शक सोडत प्रणालीवर नागरिकांचा विश्वास देखील दर्शवितो. म्हाडाचा लाभार्थी हा म्हाडासाठी मोठी गुंतवणूक असून सदर लाभार्थी हेच म्हाडाचे ब्रँड अँबेसिडर आहेत. म्हाडातर्फे उभारण्यात येणारे परवडर्णाया दरातील घरे त्यांना संगणकीय सोडत प्रणालीद्वारे पारदर्शक रित्या वितरित केली जातात. याकामी म्हाडातर्फे मानवी हस्तक्षेपविरहित संपूर्णतः ऑनलाइन अशा खकङ्चड २.० (खपींशसीरींशव केींळपस ड्रींशिू चरपरसशाशपीं ड्रींशा) या संगणकीय प्रणालीद्वारे ही सोडत प्रक्रिया राबविण्यात येत आहे. या नूतन प्रणालीनुसार अर्ज नोंदणीकरण व पात्रता निश्चिती झाल्यानंतरच अर्जदार सोडत प्रक्रियेत सहभागी होतो. सोडतीत विजेता ठरल्यानंतर, अर्जदारास सूचना पत्र पाठविले जाते व त्यातील तरतुदींची पूर्तता केल्यानंतर विजेत्या अर्जदारांना तात्पुरते देकार पत्र पाठविले जाते. ही सर्व प्रक्रिया अत्यंत सोपी व सुलभ पारदर्शक असून त्यासाठी कुठलाही मध्यस्थ/दलाल म्हाडाने नेमलेला नाही. करिता सोडत प्रक्रियेशिवाय अन्य मार्गानी म्हाडाचे घर घेण्याचा प्रयत्न करून नागरिकांनी आपली फसवणूक होण्यापासून टाळावे , असे आवाहन श्री. पवार यांनी केले.

महायुतीत खदखद का वाढली?

राज्यातील जनतेने महायुतीला दिलेला प्रचंड बहुमताचा कौल पाहता सरकारने वेगाने कामे करणे अपेक्षित होते;
परंतु सरकार स्थापना, मंत्रिमंडळाचा विस्तार, पालकमंत्र्यांची निवड या बाबींना लागलेला कालावधी पाहता हेच का ते गतिमान सरकार आणि हेच फळ काय मम तपाला असे म्हणण्याची वेळ मतदारांवर आली आहे. महाराष्ट्रात विधानसभा निवडणुकीमध्ये महायुतीला मोठे यश मिळाले खरे; पण मुख्यमंत्र्यांची निवड, मंत्रिमंडळ विस्तार, खातेवाटप आणि आता पालकमंत्रिपदे अशा सगळ्या टप्प्यांवर महायुतीमध्ये रस्सीखेच आणि नाराजीनाट्य दिसून आले. मुख्यमंत्री परदेशात असताना पालकमंत्रिपदावरून आपल्याच सरकारविरोधात थेट रस्त्यावर उतरून मंत्रीसमर्थक आंदोलन करत असतील आणि त्यावरून सत्ताधाऱ्यांमध्ये कलगीतुरा होत असेल तर सरकार एकदिलाने कारभार कसा करणार, हा प्रश्न उरतो. एकमेकांच्या मांडीला मांडी लावून बसणारे मंत्री जिल्ह्यात एकमेकांचा पाणउतारा करणार असतील, तर त्यांच्याकडून विकासाची अपेक्षा बाळगायची की त्यांच्यातल्या हाणामाऱ्या पाहण्यात समाधान मानायचे, असे जनतेला वाटू शकते. मनाप्रमाणे झाले नाही की गावाला जाऊन बसायचे, कुठे तरी गायब व्हायचे, असे फंडे आता दोन्ही उपमुख्यमंत्र्यांनी शोधले आहेत. अलीकडे उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे त्यांच्या सातारा जिल्ह्यातील दरे गावी गेले. नाराजी नसल्याचे सांगताना त्यांनी पालकमंत्रिपदाबाबत अपेक्षा बाळगण्यात वावगे काय, असा सवाल करत भरत गोगावले आणि दादा भुसे यांच्या समर्थकांची पाठराखण केली.
महायुती सरकारने सत्तास्थापनेच्या सुमारे दीड महिन्यानंतर पालकमंत्रिपदाची यादी जाहीर केली. मंत्रिमंडळ विस्तार आणि खातेवाटपानंतर पालकमंत्रिपदासाठी स्पर्धा आणि रस्सीखेच सुरू असल्याची चर्चा बऱ्याच दिवसांपासून सुरू होती; परंतु एवढ्या दिवसांनंतर पालकमंत्री जाहीर केल्यानंतरही दोन जिल्ह्यांच्या नियुक्त्या स्थगित करण्याची नामुश्की सरकारवर ओढवली. रायगडच्या पालकमंत्रिपदी राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या नेत्या आणि राज्याच्या महिला व बालकल्याणमंत्री अदिती तटकरे यांचे नाव जाहीर केले गेले; परंतु यावरून गोगावले यांनी उघड नाराजी व्यक्त केली. शिंदे तसेच उद्योगमंत्री उदय सामंत यांनीही पालकमंत्र्यांच्या यादीत गोगावले यांचे नाव नसणे हे आम्हा सर्वांसाठी धक्कादायक होते, अशी प्रतिक्रिया दिली होती. गुलाबराव पाटील यांनीही नाराजी व्यक्त केली. या जाहीर वक्तव्यांमुळे महायुतीमध्ये पालकमंत्रिपदांवरून ताळमेळ नसल्याचे चित्र स्पष्ट झाले. रायगडच्या पालकमंत्रिपदावरून जाहीर नाराजी व्यक्त होऊ लागल्यानंतर अदिती तटकरे यांनी सावध भूमिका घेतली. गोगावले माझे सहकारी मंत्री आहेत. मला जबाबदारी दिली असली तरी गोगावले हेसुद्धा अनेक वर्षांपासून काम करत आहेत. यामुळे आम्ही समतोल राखून जिल्ह्यासाठी काम करू.
पालकमंत्रिपदावरून नुकतीच समोर आलेली नाराजी किंवा सत्तास्थापनेनंतर मंत्रिमंडळ विस्तार, खातेवाटप यावरून झालेली रस्सीखेच पाहता महायुतीमध्ये सर्व काही आलबेल असल्याचे दिसत नाही. प्रचंड बहुमत मिळूनदेखील या सरकारमध्ये धुसफुस सुरूच आहे. महायुतीला राज्यात विधानसभा निवडणुकीमध्ये प्रचंड बहुमत मिळाले हे खरे असले, तरी महायुतीमध्ये तीन पक्ष आहेत. तीन मोठे नेते त्यांचे नेतृत्व करत आहेत. यात दोन प्रादेशिक पक्ष आहेत. आपल्या पक्षातील नेते, मंत्री त्यांच्या अपेक्षा, महत्त्वाकांक्षा, पक्षसंघटन अशी मोठी जबाबदारी युतीतील दोन्ही मित्रपक्षांच्या नेतृत्त्वाच्या खांद्यावर आहे. यामुळे महायुतीमध्ये भाजप क्रमांक एकचा पक्ष असला, तरी आपल्या पक्षाला डावलले जाऊ नये किंवा तसा संदेश पक्षातील कार्यकर्ते, पदाधिकारी यांच्यात जाऊ नये याचीही खबरदारी दोन्ही नेत्यांना साहजिकच घ्यावी लागत आहे; परंतु हा समतोल कितपत शक्य आहे, असाही प्रश्न आहे. मंत्रिमंडळात भाजपला अपेक्षेप्रमाणे जास्त खाती मिळाली. त्यांच्या बहुतांश मंत्र्यांना पालकमंत्रिपदे मिळाली. काहींना सहपालकमंत्री करण्याचा नवा पायंडा मुख्यमंत्र्यांनी पाडला. शिंदे यांच्याही बहुतांश मंत्र्यांना आपापल्या जिल्ह्यातील पालकमंत्रिपदे मिळाली; परंतु अजित पवार आणि तटकरे वगळता राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या उर्वरित मंत्र्यांना साडेचारशे ते साडेसहाशे किलोमीटर दूरची पालकमंत्रिपदे मिळाल्याने मतदारसंघ, पालकत्व असलेला जिल्हा मंत्रालय सांभाळताना त्यांची तारेवरची कसरत होणार आहे.
महायुतीला मिळालेले आकडे पाहता अजीर्ण झाले आहे, अशी परिस्थिती असल्याने मुख्यमंत्रिपद, खातेवाटप, पालकमंत्रिपद यावर तीन पक्ष एकत्र असताना वारंवार असे प्रश्न उपस्थित होत आहेत. पक्षातल्या लोकांना गृहीत धरून कारभार रेटू शकत नाही, याची जाणीव मित्रपक्षांकडून वारंवार करुन दिली जात आहे. पर्याय नसला तरी वाटेल त्या तडजोडी होणार नाही, असाही संदेश मित्रपक्षांकडून दिला जात आहे. समन्वयाचा कितीही आव आणला जात असला, तरी तसा तो नाही. त्यामुळेच वारंवार वितंड होत आहे. आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीतही महायुतीतील तीन ही पक्षांमधील नेत्यांच्या विधानांवरून राजकीय संघर्षाचे चित्र दिसेल.

गिरीजन- हरिजनांची मने जिंकणारे महात्मा गांधी

(३० जानेवारी: हुतात्मा दिन– म.गांधीजी पुण्यस्मरण.)

भाग १

मोहनदास करमचंद गांधी यांचा जन्म दि.२ ऑक्टोबर १८६९ रोजी गुजरातमधील पोरबंदर येथे एका सुसंस्कृत व प्रतिष्ठित कुटुंबात झाला. गांधी हे वैष्णव वाणी होते. गांधीजींचे आजोबा उत्तमचंद यांना पोरबंदर संस्थानची दिवाणगिरी मिळाली होती. गांधींचे वडील करमचंद हे प्रथम पोरबंदर संस्थानचे व नंतर राजकोट संस्थानचे दिवाण होते. आई पुतळाबाई व वडील हे दोघेही शीलसंपन्न व धर्मनिष्ठ होते. ते नियमाने धार्मिक ग्रंथांचे पठन करीत व आपल्या मुलाबाळांना धार्मिक कथा सांगून सदाचरणाचे महत्त्व त्यांच्या मनावर बिंबवीत. त्या वेळी धार्मिक नाट्यप्रयोग फार होत असत; ते पाहण्यात आणि ध्रुव, प्रल्हाद, हरिश्चंद्र यांच्या कथा ऐकण्यात मोहनदास बाळपणी सातआठ वर्षांचे असताना रंगून जात. हरिश्चंद्राच्या अद्भुतरम्य कथेचे त्यांना वेडच लागले होते. हरिश्चंद्र नाटक त्यांनी वारंवार पाहिले. अहिंसात्मक सत्याग्रहाला आवश्यक निष्ठेची मनोभूमिका लहानपणीच तयार झाली. कस्तुरबा आणि मोहनदास यांचे वय सारखेच होते. या दोघांचा विवाह वयाच्या तेराव्या वर्षी झाला. ही विद्यार्थी दशा होती. घरचे वातावरण शीलसंपन्नाचे असले, तरी बाहेरचे सवंगडी आणि मित्र निरनिराळ्या कौटुंबिक परिस्थितीत होते. त्यांनी मंसाहार, धुम्रपान, वेश्यागमन इ.गोष्टींचे प्रलोभन मोहनदासांना दाखविण्याचा प्रयत्न केला. ते त्यात काही काळ फसलेही. परंतु तीव्र पश्चात्ताप होऊन ते त्यातून लवकरच बाहेर पडले. सन १८८७ साली ते मॅट्रिकच्या परीक्षेत उत्तीर्ण झाले. सन १८८५मध्येच पिता– करमचंद यांचे निधन झाले. बेचरजी स्वामी यांनी पुतळाबाईना सांगितले, की मोहनदासाला उच्च वैद्यकीय शिक्षणाकरिता इंग्लंडला पाठवावे. परंतु वैद्याला मृत शरीराला स्पर्श करावा लागतो हे बरे नव्हे, म्हणून बॅरिस्टर होण्याकरिता इंग्लंडला पाठवावे, असे वडील बंधूंनी ठरविले. मोहनदासांना ही कल्पना फार आवडली. आई या धाकट्याला परदेशी पाठविण्यास नाखूष होती. परंतु मोहनदासांचा आग्रह पाहून तिने त्यांना मद्य, मांस व परस्त्री वर्ज्य करण्याची शपथ घ्यावयास लावली आणि ते सन १८८८मध्ये इंग्लंडला गेले. या वेळी कस्तुरबा गरोदर होत्या. अठराव्या वर्षीच हिरालालचा जन्म झाला. रामदास व देवदास नंतर काही वर्षांच्या अंतराने झाले. इंग्लंडमध्ये असताना गांधींनी शाकाहारी मंडळ स्थापन केले. वडिलांच्याच पायापाशी बसून हिंदू, मुसलमान, ख्रिस्ती मित्रांच्या संवादांमध्ये अनेक धर्माच्या तत्त्वांचे विचार त्यांनी वारंवार ऐकले, ते इंग्लंडमध्ये गीता, बुद्धचरित्र व बायबलयांच्या वाचनाने अधिक दृढ झाले. ते दि.१० जून १८९१ रोजी बॅरिस्टर झाले. तत्पूर्वी लंडनची मॅट्रिक परीक्षाही ते उत्तीर्ण झालेच होते. स्वदेशी परतले. मातेचे निधन झाले होते, ही गोष्ट त्यांना परतल्यावर कळली. वडीलभावाने परदेशगमनाबद्दल त्यांच्याकडून प्रायश्चित्त घेवविले. भारतात आल्यावर त्यांनी मुंबई येथे वकिली सुरू केली; पण जम बसेना. या वेळी इंग्रजी पद्धतीचा पोषाख ते करीत होते. पोरबंदराच्या एका मुसलमान व्यापाऱ्याने दक्षिण आफ्रिकेतील कज्जासाठी गांधींची गाठ घेतली व एका वर्षाच्या कराराने, सन १८९३च्या एप्रिलमध्ये दक्षिण आफ्रिकेत नेले. दरबानचा लक्षाधीश व्यापारी दादा अब्दुल्ला याने प्रिटोरिया येथील व्यापारी तय्यबजी यावर ४० हजार पौडांची फिर्याद केली होती. गांधींनी त्या दोघांचे मन वळवून कज्जाचा निकाल सामोपचाराने करवून घेतला. आफ्रिकेत सुमारे २० वर्षे गांधी राहिले. वकिलीचा अनुभव घेतला. दोन्ही पक्षांच्या अंतःकरणात शिरून व समजूत घालून, कज्जाचा निकाल करणे यात गांधी तरबेज झाले. दक्षिण आफ्रिकेत असताना तेथील बिनगोऱ्या जमातींवरील विशेषतः हिंदी लोकांवरील, त्याचप्रमाणे तेथील मजुरांवरील होणाऱ्या गोऱ्या सत्ताधाऱ्यांच्या जुलमांविरुद्ध आपल्या सत्याग्रहाचा किंवा निःशस्त्र प्रतिकाराचा दीर्घकालपर्यंत प्रयोग करण्याची संधी त्यांनी साधली. तेथील हिंदू, मुसलमान, ख्रिस्ती इ. जमातींची व दलित जनांची अंतःकरणे काबीज केली. अनेक यूरोपीय मित्रही मिळविले. दक्षिण आफ्रिकेत प्रसिद्ध तत्त्वज्ञ, सेनापती व सत्ताधारी जनरल स्मट्स यांच्याशीच गांधींनी अनेक वेळा सत्याग्रही संग्राम केला. त्या वेळी नाताळ, ट्रान्सवाल व ऑरेंज फ्री स्टेट या तीन स्वतंत्र राज्यांत हिंदी लोकांची स्थिती अस्पृश्यांपेक्षाही वाईट होती. हिंदू मजूर मुदतीच्या कराराने तेथे मोठ्या संख्येने नेले जात होते. हिंदी व्यापारीही तेथे व्यापाराकरिता वस्ती करून राहिले होते. सर्वच बिनगोऱ्या लोकांना निग्रोंप्रमाणेच वागवीत असत; सर्वांनाच कुली म्हणत. गोऱ्या वस्तीत राहण्याचा त्यांना प्रतिबंध होता. वर्णद्वेषाचे थैमान सुरू होते. वर्णभेदावर आधारलेले अनेक प्रकारचे जुलमी कर लादले होते. वर्णद्वेषावर आधारलेले नियम मोडले, तर गोरे लोक व पोलीस मारहाण करीत; बुटाने तुडवीत.

गांधींनी स्वतः अनेक वेळा असा अपमान व मारहाण सोसली. हिंदू लोकांच्या काही सवलती काढून घेणारे अपमानकारक बिल तेथील विधिमंडळात सन १८९४मध्ये आले. गांधी त्या वेळी आफ्रिका सोडून स्वदेशी परतणार होते. परंतु आयत्या वेळी परत येण्याचा बेत रहित करून तेथेच राहून लढा देण्याचा संकल्प त्यांनी सोडला. नाताळ इंडियन काँग्रेस नावाची संस्था त्याकरिता स्थापन केली. सार्वजनिक फंडातील पैसा न घेता वकिली सुरू करून अगदी साधी राहणी अवलंबिली. इंडियन ओपिनियन हे वृत्तपत्र सुरू केले. सार्वजनिक फंड आंदोलनाकरिता गोळा होत असे; त्याचा पूर्ण चोख हिशोब प्रतिमास सादर करण्याची प्रथा ठेवली. मजुरांवर तेथे राहण्याबद्दल जादा कर देण्याचे विधेयक विधिमंडळापुढे मान्य झाले होते. याविरूद्ध त्यांनी मोठी चळवळ केली. गोरे लोक त्यामुळे त्यांच्यावर खूप चवताळले होते. याच सुमारास सन १८९६च्या जून महिन्यात गांधी भारतीयांना तेथील परिस्थिती समजावून सांगण्याकरिता तात्पुरते भारतास परतले. काही महिने भारतात राहून येथील वृत्तपत्रांत तेथील परिस्थितीबद्दल हृदयविदारक हकीकती त्यांनी प्रसिद्ध केल्या व दक्षिण आफ्रिकेत ते पुन्हा गेले. याच सुमारास बोअर युद्ध सुरू झाले. त्यात गांधीजींनी हिंदी लोकांचे शुश्रूषा पथक तयार करून दोन्ही बाजूंच्या गोऱ्या जखमी सैनिकांची सेवा केली. बोअर युद्धानंतर गांधींनी भारताला भेट दिली. सन १९०३ साली गांधी आफ्रिकेस पुन्हा परत गेले. तेथील दडपशाहीच्या कायद्याविरूद्ध त्यांनी सत्याग्रहाची चळवळ उभारली. त्यात कस्तुरबांसह अनेक स्त्रियांनीही भाग घेतला आणि कारावास भोगला. काळ्या कायद्याविरुद्ध कायदेभंगाच्या चळवळीला सन १९०७मध्ये उग्ररूप आले. सन १९०८मध्ये शेकडो हिंदी

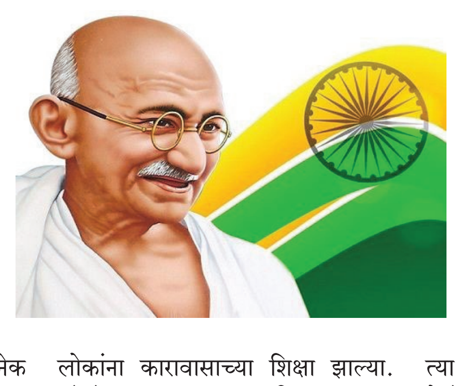

लोकांना कारावासाच्या शिक्षा झाल्या. गांधींनाही सक्तमजुरीची शिक्षा झाली. या सत्याग्रहाचे पडसाद आफ्रिकेप्रमाणेच इंग्लंड व हिंदुस्थान येथेही उमटले. सन १९१२साली गोपाळकृष्ण गोखले हे जनरल स्मट्सने काळा कायदा रद्द करावा, म्हणून आफ्रिकेत गेले. तेव्हापासून गांधी व गोखले यांचा स्नेह जमला. गोखले यांस गांधींनी आपले राजकीय गुरू म्हणून अत्यंत पूज्य मानले. दि.१८ डिसेंबर १९१३ रोजी गांधींना स्मट्सने बंधमुक्त केले व दि.२१ जानेवारी १९१४ रोजी वर्णविद्वेषाच्या कायद्याच्या बाबतीत गांधी व स्मट्स यांच्यात तडजोड झाली. आफ्रिकेतील त्यांच्या वीस वर्षांच्या वास्तव्यात त्यांनी रस्किनचे अनटू धिस लास्ट, टॉलस्टायचे किंग्डम ऑफ गॉड व थोरोचे निबंध वाचले. रस्किनच्या पुस्तकाचे त्यांनी सर्वोदय म्हणून गुजरातीत भाषांतर केले. दरबान शहराजवळ सुमारे चाळीस हेक्टर जमीन खरेदी करून फिनिक्स आश्रम स्थापन केला. तेथूनच ते इंडियन ओपिनियन हे साप्ताहिक छापून प्रसिद्ध करू लागले. गांधी स्वतः शेतकाम करीत, छापखान्यात यंत्रेही फिरवीत. नंतर त्यांनी जोहॅनिसबर्गजवळ सुमारे ४४० हेक्टर जागेत टॉलस्टाय फार्म स्थापिला. सन १९१३मधील सत्याग्रह आंदोलनाची छावणी येथेच पडली होती. तत्पूर्वी त्यांनी सन १९०८साली लंडनहून दक्षिण आफ्रिकेस परत जात असताना हिंद स्वराज्य हे पुस्तक प्रश्नोत्तररूपाने लिहून प्रसिद्ध केले. या पुस्तकात यांत्रिक उद्योगाने मानवाचा ऱ्हास होत आहे, हा विचार त्यांनी मांडला.

गांधीजी दक्षिण आफ्रिकेला कायमचा रामराम ठोकून इंग्लंडमार्गे दि.९ जानेवारी १९१५ रोजी मुंबईस परत आले. नामदार गोखले यांनी, भारतात गेल्यावर एक वर्षपर्यंत सार्वजनिक चळवळीत न पडता केवळ तटस्थपणे परिस्थिती समजावून घ्या, असे त्यांना बजावून सांगितले होते. मुंबई, मद्रास इ.शहरांमध्ये त्यांच्या सत्काराच्या सभा झाल्या. गांधींनी हरद्वारचे गुरुकुल व शांतिनिकेतन यांस भेटी दिल्या. हरद्वार येथे कांगडी गुरुकुलाचे आचार्य श्रद्धानंद यांची गाठ पडली. त्यांनीच प्रथम गांधींचा महात्मा म्हणून निर्देश करून गौरव केला. अहमदाबाद येथे साबरमती तीरावर दि.२५ मे १९१५ रोजी सत्याग्रहाश्रम स्थापन केला. आश्रमात राहणाऱ्या एका अस्पृश्यामुळे अहमदाबाद येथील व्यापाऱ्यांनी आश्रमास देणग्या देण्याचे बंद केले. आश्रम बंद पडण्याची वेळ आली. परंतु गांधींनी अस्पृश्यांना आश्रमात ठेवण्याचा आग्रह चालू ठेवला. हळूहळू पुन्हा अनुदान मिळू लागले व आश्रम स्थिरावले. विनोबा भावे, काकासाहेब कालेलकर, संगीतज्ञ खरे गुरूजी, गोपाळराव काळे, महादेवभाई देसाई, जे.बी. कृपलानी, किशोरलाल मश्रुवाला, प्यारेलाल इ.गांधींचे अनुयायी आश्रमी बनले. अनुयायी त्यांना साबरमतीचे संत संबोधू लागले. हा सत्याग्रहाश्रम तेव्हापासून हळूहळू भारताच्या राजकीय स्वातंत्र्याच्या आंदोलनाचे मुख्य केंद्र बनला. हिंदू विश्वविद्यालयाचा स्थापना समारंभ दि. ४ फेब्रुवारी १९१६ रोजी झाला; त्या सभेत व्हाइसरॉय लॉर्ड होर्डिंग, एनी बेझंट, हिंदी महाराजे, त्यांच्या राण्या, उच्चपदस्थ अधिकारी व अनेक पुढारी उपस्थित होते. या सभेत गांधींनी भाषण केले. ते म्हणाले, 'कालच्या चर्चेमध्ये भारताच्या गरिबीबद्दल मुक्त कंठाने भाषणे झाली. पॅरिसच्या जवाहिऱ्यालाही दिपवून टाकणाऱ्या जडजवाहिरांनी मंडित राजेमंडळी येथे बसलेली आहेत. भारताची गरिबी नष्ट करावयाची तर अगोदर, डोळे दिपविणारे जडजवाहिर राजे महाराजांपाशी आहेत, तेच काढून घेऊन याचा भारताच्या जनतेकरिता निधी निर्माण करावा. हे सर्व धन गरीब शेतकऱ्यांच्या श्रमातून निर्माण झाले आहे. शेतकऱ्याची मुक्ती शेतकरीच करू शकेल. वकील, डॉक्टर, जमीनदार हे करू शकणार नाहीत.' अशा अर्थाचे भाषण चालू असताना एनी बेझंट यांनी गांधींना हटकले व भाषण बंद करण्यास सांगितले. गांधी थांबले नाहीत. बेझंटनी ती सभा रागावून बरखास्त केली. गांधींनी सन १९१७मध्ये शेतकऱ्यांच्या व्यथा जाणून घेण्यासाठी बिहारमधील चंपारण्यास भेट दिली. त्या परिसरात गोऱ्या लोकांचे उसाचे व निळीचे मळे होते व तेथील हिंदी शेतकरी त्यांची कुळे होती. हे मळेवाले शेतकऱ्यांना छळीत, लुबाडीत, मारीत व त्यांची आर्थिक पिळवणूक करीत. ब्रिटिश सरकारने गांधींना चंपारण्य सोडून जाण्याचा हुकूम दिला. तो गांधींनी मानला नाही. या वेळी राजेंद्रप्रसाद, ब्रिजकिशोर, मझरूल हक इत्यादींचा परिचय झाला. चंपारण्य जिल्ह्यातील ८५० खेड्यांतील सुमारे ८,००० शेतकऱ्यांच्या तक्रारी गांधींनी लिहून घेतल्या. दि.१३ जून १९१७ रोजी सरकारला चौकशी समिती नेमावी लागली. समितीच्या शिफारशीप्रमाणे सरकारने शेतकऱ्यांकडून खंड कमी घेतला जाईल, वेठबिगार रद्द होईल व इतर जुलमी प्रकार होणार नाहीत, असे १८ ऑक्टोबर रोजी जाहीर केले.

चंपारण्य सत्याग्रहामुळे गांधींजींचे भारतीय नेतृत्त्व चमकू लागले. त्यानंतर अहमदाबादच्या मजुरांच्या तुटपुंज्या पगाराचा प्रश्न उत्पन्न झाला. युद्धजन्य महागाई शिगेस पोहोचली होती. मजुरांचा ७० टक्के बोनस गिरणीवाल्यांनी रद्द करण्याचे जाहीर केले. सुमारे ८० हजार मजुरांनी सत्याग्रह करण्याचा बेत केला. बावीस दिवस संप चालला. गांधींनी मजुरांचा संप टिकविण्यासाठी उपोषण केले. तीन दिवसांत यश आले. मालकांनी ३५ टक्के पगारवाढ मान्य केली. असे तंटे पुन्हा होऊ नयेत म्हणून मजुर–महाजन नावाची संस्था स्थापन झाली. मजुरांप्रमाणे शेतकऱ्यांचाही प्रश्न याच साली उत्पन्न झाला. खेडा जिल्ह्यात भयंकर दुष्काळ पडला तरी सरकार, चार आणेच पीक येऊन देखील, शेतसारा वसूल करू लागले. गांधींनी करबंदीची चळवळ हाती घेतली. ही चळवळ पसरू लागली, म्हणून सरकार नमले व शेतसारा माफ झाला. पहिल्या जागतिक युद्धात भारतीयांनी मित्र राष्ट्रांना मदत करावी, म्हणून सन १९१७ साली व्हाइसरॉय लॉर्ड चेम्सफर्ड याने भारतीयांची परिषद बोलाविली. त्या परिषदेत गांधींनी हिंदीमध्ये भाषण करून सैन्यभरतीला पाठिंबा दिला. या बाबतीत लोकमान्य टिळकांचे असे म्हणणे होते, की भारतीयांना स्वराज्याच्या अधिकारांचे आश्वासन मिळाले, तरच सैन्यभरतीला पाठिंबा द्यावा. गांधींनी बिनशर्तच पाठिंबा दिला. दक्षिण आफ्रिकेतील चळवळीपासून गांधींचा व दीनबंधू सी.एफ.अँड्रूज या ख्रिस्ती धर्मप्रचारकाचा स्नेह जमला होता. ब्रिटिश सरकारचे भारतातील प्रतिनिधी आणि गांधी यांच्यामधला अँड्रूज हे एक महत्त्वाचा दुवा बनले. सैन्यभरतीच्या प्रचाराकरिता देशभर फिरत असता गांधींची प्रकृती अत्यंत परिश्रमाने ढासळली. अतिसाराचा विकार जडला. अंगात बारीक तापही सारखा राहू लागला. खेडा जिल्ह्याच्या सत्याग्रहापासून वल्लभभाई पटेल यांचा स्नेहसंबंध वाढू लागला होता. वल्लभभाई अहमदाबादला गांधींना भेटावयास आले. वल्लभभाईनी औषधोपचार घ्यावा, असा त्यांना आग्रह केला. सुप्रसिद्ध डॉ.कानुगा यांनी प्रकृतीत लवकर सुधारणा व्हावी म्हणून औषधे व इंजेक्शन्स घेण्याचा आग्रह केला. गांधींनी तो नाकारला. एके दिवशी रात्री या दीर्घ आजारात गांधींना वाटू लागले, की आपली अखेरची वेळ आली आहे. वल्लभभाईनी पुन्हा डॉ. कानुगांना प्रकृती तपासण्यास बोलाविले, त्यांनी नाडी तपासली.

डॉक्टर म्हणाले, तशी भीती नाही, अत्यंत अशक्ततेमुळे मात्र मज्जातंतू क्षीण झाले आहेत. शेवटी एकच उपाय उपयोगी पडला; सर्व शरीराला बर्फाचा लेप केला होता. गांधी या आजारातून बाहेर पडले. निसर्गोपचारावर त्यांची फार भिस्त. आश्रमात कोणी आजारी पडले, तरी उपवास व निसर्गोपचार यांवरच ते भर देत. !! पावन पुण्यस्मरणनिमित गांधीजींना विनम्र अभिवादन !!

क्रमशः.....

१९ व्या विद्रोही मराठी साहित्य संमेलनाच्या स्वागताध्यक्षपदी इंजिनियर सतीश चकोर तर मुख्य निमंत्रकपदी ॲडव्होकेट धनंजय बोर्डे यांची निवड

छत्रपती संभाजीनगर
(अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

विद्रोही संस्कृती चळवळ,महाराष्ट्र च्या वतीने यंदाचे १९ वे विद्रोही मराठी साहित्य संमेलन छत्रपती संभाजी नगर (औरंगाबाद ,)येथे दिनांक २१,२२,२३ फेब्रुवारी २०२५ रोजी होणार आहे. संविधान मूल्यांना समर्पित सत्यशोधक समाज १५१ वर्षपूर्ती आणि भारतीय प्रजासत्ताकाच्या अमृत महोत्सवी वर्ष निमित्ताने आयोजित हे संमेलन असणार आहे.

महात्मा ज्योतिराव फुले यांनी वर्चस्ववादी ग्रंथकार सभेला लिहिलेले पत्र हे विद्रोही सांस्कृतिक चळवळीचा जाहीरनामा आहे. आमच्या ग्रंथकार सभा आम्ही भरवू असे म.ज्योतिराव फुले यांनी या पत्रात म्हटले होते.

वर्चस्ववादी ब्राम्हणी ग्रंथकार सभांना विधायक नकार देत आम्ही आमच्या ग्रंथकार सभा सुरू केल्या आहेत. आमची ग्रंथकार सभा म्हणजे विद्रोही साहित्य संस्कृतीचा महाप्रवाह आहे. विद्रोही सांस्कृतीक चळवळ जीवनाच्या सर्व क्षेत्रात समतावादी संस्कृती ,साहित्य व विचारांचा पुरस्कार करते. विद्रोही साहित्य चळवळीच्या वतीने आजवर मुंबई कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती सोलापूर, नंदुरबार, वाशी, पुणे, मनमाड, धुळे, परभणी, बुलढाणा, हिंगोली, नाशिक, उदगीर, वर्धा, अमळनेर, इत्यादी ठिकाणी संमेलने आयोजित करण्यात

प्राध्यापक प्रतिमा परदेशी यांची पत्रकार परिषदेत घोषणा.!

ॲड. धनंजय बोरडे

सतीश चकोर

खालील अहेमद

के ई हरदास

आली आहेत.

साहित्यिक बाबुराव बागुल, वाहरू सोनवणे, डॉ.यशवंत मनोहर, डॉ अजिज नदाफ, आत्माराम कनीराम राठोड, तारा रेड्डी, तुळशी परब, डॉ.आ.ह. साळुंखे, संजय पवार, जयंत पवार, उर्मिला पवार, श्रीराम गुंदेकर, विमल मोरे, प्रल्हाद लुलेकर, डॉ. प्रतिभा अहिरे, डॉ. आनंद पाटील, गणेश विसपुते, चंद्रकांत वानखेडे, डॉ वासुदेव मुलाटे यांसारख्या सर्जनशील साहित्यिकांनी विद्रोही साहित्य संमेलनाची अध्यक्षपदी भूषवली आहेत. बहुभाषिकता, धार्मिक व सांस्कृतिक बहुविविधतेसह संविधान मूल्यांना समर्पित १९ वे अखिल भारतीय विद्रोही मराठी साहित्य संमेलन वारकरी संतांच्या मराठवाड्यात, मलिक अंबरच्या शहरात, डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकरांच्या ज्ञानदान नगरात, स्वातंत्र्ययोद्धांच्या , समता वाद्यांच्या छत्रपती संभाजीनगर मध्ये दिनांक २१,२२ व २३ फेब्रुवारी २०२५ रोजी आयोजित करण्यात आले आहे.

अघोषित आणीबाणीला नकार देण्यासाठी, अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा आणि बहुजनांच्या समता संस्कृतीचा आवाज बुलंद करण्यासाठी संविधान सन्मानासाठी होणाऱ्या या १९ व्या विद्रोही मराठी संमेलनाचे स्वागताध्यक्षपदी इंजि. सतीश चकोर यांची तर मुख्य निमंत्रकपदी ॲड. धनंजय बोर्डे, कार्याध्यक्षपदी खालिद अहमद, तर खजिनदारपदी ॲड.के.ई. हरिदास यांची निवड करण्यात आल्याची घोषणा विद्रोही संस्कृतिक चळवळीच्या राज्याध्यक्ष प्रा प्रतिमा परदेशी यांनी आज संभाजीनगर येथील पत्रकार परिषदेत केली.

या प्रसंगी विद्रोही सांस्कृतिक चळवळीचे राज्य पदाधिकारी किशोर ढमाले, चित्रकार राजानंद सुरडकर, साहित्यिक प्रा. भारत शिरसाठ , संविधान प्रबोधक अनंत भवरे, जिजाऊ ब्रिगेडच्या ॲड. वैशाली डोळस, शाहीर कॉ मधुकर खिल्लारे, प्रबोधक सविता अभ्यंकर, डॉ धोंडोपंत मानवतकर, जितेंद्र भवरे, रामदास अभ्यंकर हे उपस्थित होते.

स्वागताध्यक्षपदी निवड झालेले इंजिनिअर सतीश चकोर हे शासकीय क्लास वन अधिकारी पदाचा राजीनामा देऊन परिवर्तनवादी सामाजिक,सांस्कृतिक कार्यात उडी घेतलेले तरुण उद्योजक आहेत.

मुख्य निमंत्रक एड. धनंजय बोर्डे सर हे शैक्षणिक कार्यात सक्रिय असून प्रख्यात फुले आंबेडकरवादी शिक्षण महर्षी माधवराव बोर्डे यांचा शैक्षणिक सामजिक वारसा पुढे चालवत आहेत.

कार्याध्यक्ष खालीद अहमद सर हे फुले शाहू आंबेडकर मुस्लिम विचार मंचचे धडाडीचे नेते व शिक्षणक्षेत्रातील कार्यकर्ते, विचारशील लघुचित्रपट दिग्दर्शक आहेत. खजिनदार एड. के.ई. हरिदास हे सेवानिवृत्त शासकीय अधिकारी व सत्यशोधक समाज प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष आहेत. या मान्यवरांनी संभाजीनगर औरंगाबाद येथे आयोजित १९ व्या विद्रोही मराठी साहित्य संमेलनाच्या यशस्वीतेसाठी धुरा खांद्यावर घेतल्याचे आजच्या पत्रकार परिषदेत जाहीर करण्यात आले.

भारतातील विविध भूमापन पद्धती

भारतातील जमिनींची मोजणी १० एप्रिल १८०२ रोजी सुरू झाली. त्यामुळे हा दिवस राष्ट्रीय भूमापन दिन म्हणून साजरा करण्यात येतो. यानिमित्त भारतातील विविध भूमापन पद्धतींवर नगर भूमापन अधिकारी श्री. किरण कांगणे यांनी टाकलेला प्रकाशझोतः

आपल्याला कधीतरी हे प्रश्न पडले असतील की, गुंठा म्हणजे काय? जमीन मोजणीची गुंटूर पद्धत म्हणजे काय? माऊंट एव्हरेस्ट या जगातील सर्वात उंच शिखराचे एव्हरेस्ट नाव कशामुळे पडले? पूर्वी मोजणी व शेतसारा कर पद्धत कशी होती ? त्यावेळी गुंटूर नावाचा ब्रिटिश अधिकारी होता. त्याने ३३ गुणिले ३३ अशी जमीन मोजणीची नवी पद्धत रूढ केली. त्यामुळे त्याचे स्मरण म्हणून या क्षेत्रफळाच्या जमिनीला १ गुंठा असे नाव पडले व त्या मोजणीला गुंटूर पद्धत असे म्हणू लागले.

जमीन मोजणीच्या सुरूवातीच्या काळात जॉर्ज एव्हरेस्ट नावाचा अधिकारी होता. त्याने कन्याकुमारी ते काश्मीर हे अंतर मोजले. तसेच जगातील सर्वोच्च शिखराची उंची मोजली. त्यात त्याला अतोनात परिश्रम झाले व त्यातच त्याचे निधन झाले. त्याचीच आठवण म्हणून जगातील सर्वोच्च उंच शिखराला त्याचे नाव देण्यात आले.

राज्यकारभार चालविण्यासाठी जमिनीच्या एकूण उत्पन्नापैकी काही अंश कर म्हणुन घेण्याची पद्धत पुरातन काळापासून आहे. भारतामध्ये इ.स. पूर्वीच्या राजवटीमध्ये जमीन महसूलाची निश्चित पद्धत होती. भारतात जमिनीचे सर्वेक्षण व नकाशे तयार करण्याची प्राचीन परंपरा आहे. मनुस्मृती व ब्रह्मांडपुराणातही त्याचा उल्लेख आढळतो. भारतीय इतिहासात सिंधु संस्कृतीला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. त्याकाळाची नियोजनबद्ध संरचना मोहेंजोदडो व हडप्पा येथील उत्खननात मिळालेल्या अवशेषात दिसून येते. शंखापासून बनविलेल्या कोनमापक यंत्राचा व ओळंब्याचा वापर माणसाने त्याकाळी केला आहे.

मौर्य साम्राज्यामध्ये जमिनीची मोजणी व नोंदणी ठेवण्यासाठी ङ्गरज्जूकङ्घ नावाचा अधिकारी नेमला जाई. जमीन मोजणीसाठी दोरीचा प्रथम वापर केला गेला. मौर्यांच्या काळात संस्कृतमधील ङ्गरज्जूङ्घ यावरून ङ्गरज्जूकङ्घ हा शब्द प्रचलित झाला. कौटिल्याच्या म्हणजेच आर्य चाणक्याच्या अर्थशास्त्रामध्ये जमिनीची मोजणी, प्रतवारी, सर्वेक्षण करून तिचे कोरडी, बागायत, ओलसर अशा प्रकारे प्रतवारी करून जमिनीचा प्रकार, सिंचन सुविधा व त्यावरील पिकांच्या आधारे तिच्यावरील कराची निश्चिती केली जात असे.

जमिनीची मालकी व कर रचना असणारी महसूल पद्धत दिल्लीचा बादशहा शेरशहाने इ.स.१५४० ते १५४५ दरम्यान अवलंबली. त्याच्या कारकिर्दीमध्ये प्रत्येक जमीनधारकाची तसेच प्रत्येक हंगामातील प्रत्येक पिकाची नोंद करण्यात आली. हा महसूल काटेकोरपणे गोळा केला जाई. जमीनधारकाचे हक्क व त्याची जबाबदारी याचा स्पष्ट उल्लेख या करारनाम्यात मोगल बादशहा अकबराने त्याचा मंत्री तोरडमल याच्या मदतीने कर पद्धतीची फ्फेर उभारणी केली. त्याने जमीन मोजणीसाठी प्रथमच काठी व साखळीचा वापर केला. क्षेत्रफ्फळासाठी बिघा हे परिमाण ठरविण्यात आले व जमिनीची

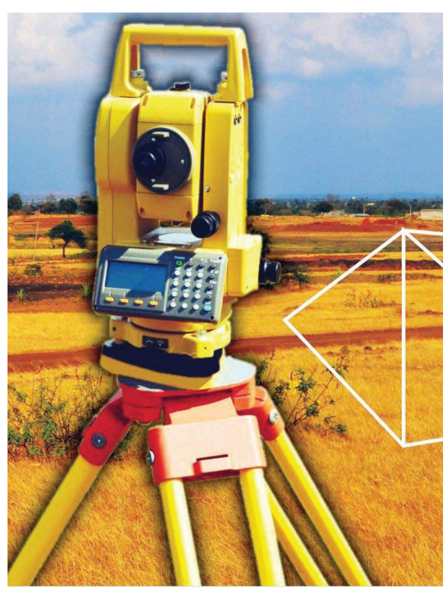

उत्तम, मध्यम व निकस या तीन प्रकारे विभागणी करण्यात आली.

जमिनीच्या एकूण उत्पन्नापैकी १/३ हिस्सा कर म्हणून घेतला जाई. त्याचे चलनामध्ये मूल्यांकन करून मागील १९ वर्षांच्या सरासरी इतके पुढील १० वर्षांसाठी करपात्र उत्पन्न ठरविले जात असे. मंत्री तोरडमलची पध्दत दक्षिणेकडे निजामाचा दिवाण अहमदनगरचा वजीर मलिक अंबर यानेही सन १६०५ते १६२६ या काळात काही सुधारणासह विकसीत केली. त्यांनी जमीन मोजणीच्या वरील पद्धती कायम ठेवल्या. जमीन धारकाचे मालकी हक्क व सत्ता प्रकाराची पद्धत अंमलात आणली.

छत्रपती शिवाजी महाराजांचा काळ म्हणजे सन १६७४ पासून जमीन महसूल आकारणीसाठी ङ्गखेडेङ्घ हे एकक वापरले जात असे. पीक उत्पादन करणाऱ्यांची क्षमता पाहून कर आकारणी (शेतसारा) बसविला जाई. या पद्धतीला ङ्गकमालधाराङ्घ म्हटले जाई. प्रत्येक गावात मामलेदार हे देशमुख, देशपांडे, वतनदार व पाटील यांच्या मदतीने जमीन महसूल गोळा करण्याचे काम करत असत. दुसऱ्या बाजीरावाच्या काळात ही पद्धत बंद झाली. याच काळात मामलेदार या पदाचा लिलाव सुरू झाला.

मराठेशाहीमध्ये इनाम, वतन व मिरास हे शब्द जमिनीच्या महसूल आकारणीशी निगडीत होते. याद्वारे जमिनीची मालकी व महसूल आकारणीचे अधिकार देण्यात येत होते. हे अधिकार वंश परंपरागत होते. अशा प्रकारे भारताच्या विविध प्रांतांमध्ये मोजणी व शेतसारा कर वेगवेगळ्या पद्धतीने अंमलात होते.

१८ व्या शतकाच्या शेवटी पुण्याच्या उत्तरेस भीमा नदीपासून तापी नदीकाठच्या बहरानपूर विस्तृत भूप्रदेश प्रथमत: नकाशात बसविला. नकाशामध्ये सातपुडा डोंगररांगा, अजंठा टेकड्या, महत्त्वाची गावे व नद्या सांकेतिक पद्धतीने दाखविल्या आहेत. याच दरम्यान नाशिक शहराचा नकाशा सर्वप्रथम केला गेला आहे.

ब्रिटिशांनी सन १७५७ पर्यंत भारतीय भूभागावर वर्चस्व मिळविले. परंतु ब्रिटिश हे व्यापारी म्हणून भारतात आले होते. त्यांना व्यापारी दृष्टीकोनातुन भारतामधून उत्पन्न हवे होते आणि भारतामध्ये जमीन हे उत्पन्नाचे महत्त्वाचे साधन होते. म्हणून ब्रिटिशांनी उत्पन्न मिळविण्याकरिता जमिनीची शास्त्रशुद्ध पद्धतीने सर्वेक्षण व कर आकारणी सुरू केली. या दृष्टीकोनातून ब्रिटिशांनी सन १७६७ मध्ये सर्व्हे ऑफ्फ इंडियाची स्थापना केली व या पदावर सर्व्हेअर जनरल ऑफ्फ इंडिया म्हणून जेम्स रनेल यांची नियुक्ती करण्यात आली. जेम्स रनेल लिखीत ‘ङ्घइशपसरश्री ओींश्ररीङ्ग या पुस्तकात शंकु साखळीने जमिनीची मापे आणि खगोल शास्त्रीय माहिती याचा एकत्रित आधार घेऊन नकाशे तयार केले असा उल्लेख आहे.

सर लॅम्टन यांनी दक्षिण भारतातील केपकामोरिन येथून १० एप्रिल १८०२ मध्ये त्रिकोणमितीय भूमापनाची सुरुवात केली होती. ही सुरवात मद्रास (चेन्नई) जवळील थॉमस पर्वतापासून केली. भूमापनाच्या कामात सर जॉर्ज एव्हरेस्ट यांनी मोठी मदत केली. सर जॉर्ज एव्हरेस्ट भूमापक प्रमुख व त्रिकोणमितीय भूमापनाचे अधीक्षक होते. १८३० मध्ये त्यांची भूमापन कामाचे अधीक्षक म्हणून नेमणूक झाली. जॉर्ज एव्हरेस्ट यांना ‘सर्व्हेअर जनरल बहादूर’ असे संबोधले जाऊ लागले. भारतीय भूखंडाचे मोजणीचे काम चालू असताना कर्नल लॅम्टन यांचा मृत्यू झाला. बरेच भूकरमापक मोजणी वेळी शरणागती झाले. त्यांची इतिहासात नोंद नाही. जनता याबाबत अनभिज्ञ आहे. पुढे हे काम जॉर्ज एव्हरेस्ट यांनी ३३ वर्षात पूर्ण केले. अशा प्रकारे भारतीय भूखंडाचे मोजणी काम एकूण ३७ वर्षात पूर्ण झाले.

सन १८१८ मध्ये जेव्हा ब्रिटिशांनी मराठ्यांकडून सत्ता काबीज केली, त्यावेळी दक्षिण विभागाचे राजकारणी कमिशन माउन्ट स्टूअर्ट एल्फिफ्रन्स्टन यांनी रयतवारी पद्धतीचा पाया घातला. ब्रिटिशांच्या कारकिर्दीत दुसरी महत्त्वाची गोष्ट करण्यात आली ती म्हणजे शेत जमिनीची शास्त्रशुद्ध पद्धतीने गुंटर नांवाच्या अधिकाऱ्याने अंमलात आणलेल्या शंकू साखळीने मोजणी करण्यात आली. म्हणून शंकू साखळीस गुंटर चैन, गुंठा असे म्हणत. सदर साखळी ३३ फ्फुट लांबीची असून १६ भागांत विभागली आहे. त्या प्रत्येक भागाला आणा म्हणत व गुंटर साहेबांच्या नावावरुन पुढे गुंठा प्रचलित झाला. ४० गुंठ्याच्या जमिनीच्या क्षेत्राला एक एकर म्हणत असे.

जमीन महसूल ठरविण्याचा पहिला मान पुणे जिल्ह्यातील इंदापूर तालुक्यातील भिगवण येथून प्रिंगले नावाच्या सहाय्यक जिल्हाधिकारी यांनी सन १८२७मध्ये मिळविला.

सध्या अस्तित्त्वात असलेली जमीन महसूल आकारण्याची पद्धत ब्रिटिश राजवटीत ठरवून दिलेल्या पद्धतीनुसार आहे. भूमापन पुस्तिका व नगर भूमापन पुस्तिका यामध्ये सविस्तर मोजणी पद्धती दिल्या आहेत.

इंग्रजांच्या काळात शंकू साखळी पद्धतीने मोजणी केली जायची. नंतर प्लेन टेबल मोजणी होत असे. नंतर ए.ढ.ड ने मोजणी केली जायची, आता रोव्हर या अत्याधुनिक तंत्राद्वारे अक्षांश व रेखांशने मोजणीचे काम केले जाते.

रोव्हरद्वारे मोजणीची वैशिष्टे/फायदे

रोव्हरद्वारे मोजणी अर्धा तासात होते. मनुष्यबळ कमी लागते, कमी श्रमात मोजणी काम होते. पूर्वी एका हेक्टरसाठी एक दिवस लागत असे. आता अर्ध्या तासात मोजणी होते. अडचणी येत असत. या मोजणीची अचूकता १५ सेंटिमीटरची आहे. अक्षांश, रेखांश कायम स्वरुपी राहणार आहेत. नकाशावरील असल्यास जी. पी. एस. द्वारे मोबाईद्वारे जमिनीच्या मिळकतीची सीमा पाहू शकता. अशा अत्याधुनिक रोव्हर यंत्रणेचा वापर होत असल्याने तत्परतेने मोजणी होते.

– श्री. किरण कांगणे

नळविहिरा येथील शेतरस्ते व नळदमयंती तीर्थक्षेत्र विकासासाठी निधीची तरतूद करा

संजय मोरे पाटील यांची जिल्हाधिकाऱ्यांकडे निवेदनाद्वारे मागणी

जाफराबाद (प्रतिनिधी) – ॲग्रोव्हिजन गटशेती संघाच्या माध्यमातून लोकसहभागातून दिड वर्षांपूर्वी झालेल्या जाफराबाद तालुक्यातील नळविहिरा येथील अत्यावश्यक अशा रस्त्यांना मातोश्री ग्रामसमृद्धी शेत /पाणंद रस्ते योजनेंतर्गत तात्काळ मान्यता देऊन निधीची तरतूद करण्याची मागणी ॲग्रोव्हिजन गटशेती संघाच्या वतीने संस्थापक प्रमुख श्री. संजय मोरे पाटील यांनी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे निवेदन देऊन केली आहे.

बुधवार (दि.२९) रोजी श्री. संजय मोरे पाटील यांनी जिल्हाधिकारी यांना दिलेल्या निवेदनात नळविहिरा डांबर रोड ते दमयंती नगरी – मार्गे प्रास्तावित जिल्हा रस्ता क्रमांक ५६ गोंधनखेडा – सावंगी फाटा.

(अंदाजे अंतर एक किमी), नळविहिरा – खामखेडा शिव रस्ता (अंदाजे अंतर अर्धा किमी), आनंदनगर – मोरंडी – डाबर शेत रस्ता (अंदाजे अंतर एक किमी), अंगणवाडी क्रमांक एक ते हिवरा काबली शिव पर्यंत शेत रस्ता (अंदाजे अंतर एक किमी), खामखेडा शिव – मांगटेकी – आनंदनगर शेत रस्ता (अंदाजे अंतर एक किमी), सावरगाव रस्ता (उंबऱ्या मळा) ते हिवरा शिव शेत रस्ता (अंदाजे अंतर एक किमी), खामखेडा शिव ते दमयंती नदी मार्गे श्री. गजानन/ विजय ग्यानुबा गाडेकर यांचा बंधुरा शेत रस्ता (अंदाजे अंतर अर्धा किमी), नळविहिरा जि. प. शाळा ते बोरखेडी चिंच शिव पर्यंत शेतरस्ता (अंदाजे अंतर दोन किमी), नळविहिरा ते सावरगाव म्हस्के फाटा (अंदाजे अंतर दोन किमी), लघु पाटबंधारा क्र. दोन ते सावरगाव म्हस्के फाटा (अंदाजे अंतर दोन किमी) या रस्त्यांसह ‘क’ वर्ग तीर्थस्थानात समावेश असलेल्या जगातील एकमेव पुरातन व जागृत तीर्थस्थान म्हणून अशी ओळख असलेल्या नळविहिरा येथील जय तिर्थेश्वर गणेश मंदिर श्री. नळदमयंती संस्थानचा वर्गबदल करून तीर्थस्थानाच्या दोन्ही बाजूला असलेल्या नद्यालगत संरक्षण भिंत व पुल बांधण्यासाठी निधीची तरतूद करण्याची मागणीही आपल्या निवेदनाद्वारे श्री. संजय मोरे पाटील यांनी केली आहे.

ग्राम महसूल अधिकाऱ्यांनी कार्यालय सुसज्ज करावे- जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी

छत्रपती संभाजीनगर (अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

ग्राम महसूल अधिकाऱ्यांनी आपल्या गावात आपले कार्यालय अद्यावत व सुसज्ज ठेवणे आवश्यक आहे. त्यामुळे आपल्या विभागाची , कामकाजाची ओळख निर्माण होते. गावातील समाजोपयोगी व सेवा उपक्रमांमध्ये सहभागी व्हावे,असे निर्देश जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी यांनी आज दिले.

कन्नड तहसिल कार्यालयात कन्नड तालुक्यातील ग्राम महसूल अधिकाऱ्यांच्या बैठकीचे आयोजन करण्यात आले होते. प्रांताधिकारी संतोष गोरड, तहसिलदार विद्याधर कडवकर आदी उपस्थित होते.

जिल्हाधिकारी स्वामी यांनी उपस्थित ग्राम महसूल अधिकाऱ्यांना मार्गदर्शन करतांना सांगितले की, सजा हे गावपातळीवरील कार्यालय हे कायद्याद्वारे स्थापित कार्यालय आहे. या कार्यालयाचे अस्तित्व गावात असल्याने आपल्या विभागाची, कामकाजाची ओळख निर्माण होते. गावातील लोकांशी समन्वय निर्माण होतो. ग्राम महसूल अधिकाऱ्यांनी गावात शासनाच्या विविध सेवा योजनांच्या अंमलबजावणीत लक्ष द्यावे. जेणेकरुन लोकांना त्यांच्या अडचणीच्या वेळी मदत करता येईल. तसेच विविध अर्थसहाय्य योजनांची कामे, दिव्यांगांच्या संख्यांची नोंद करुन त्यांना लाभ मिळवून देणे अशा समाजोपयोगी उपक्रमात आपला सहभाग नोंदवावा,असे निर्देश त्यांनी दिले.

जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे संकेतस्थळ अद्यावत; भेट देण्याचे आवाहन

छत्रपती संभाजीनगर (अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे संकेतस्थळाचे अद्यावतीकरण करण्यात आले आहे. आता या अद्यावत केलेल्या संकेतस्थळास भेट द्यावी,असे आवाहन जिल्हा सुचना विज्ञान अधिकारी सुरेश थोरात यांनी केले आहे.

जिल्ह्याचे छत्रपती संभाजीनगर असे नामकरण झाले त्याआधीच्या नावानेच हे संकेतस्थळ होते. त्यासाठी संपूर्ण युआरएल बदलण्यात आला. आता जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या संकेतस्थळाचा नवीन युआरएल तयार करण्यात आला. नवा युआरएल htts:ChhatraatiSambhajiNagar.maharashtra.gov.in असा आहे. या संकेतस्थळावरही बदल करण्यात आले असून त्यात जिल्हाधिकारी कार्यालयाअंतर्गत असणाऱ्या विविध विभागांची माहिती व जिल्हाधिकारी कार्यालयातील विविध सेवा सुविधांच्या ऑनलाइन लिंक इ. उपलब्ध आहेत. या सर्व माहिती व ऑनलाईन सेवांचा लाभ घेण्यासाठी htts: ChhatraatiSambhajiNagar.maharashtra.gov.in हे युआरएल वापरून जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या वेबसाईटवर जाता येणार आहे. तरी जिल्ह्यातील नागरिकांनी अधिकाधिक कामांसाठी व अद्यावत माहितीसाठी या संकेतस्थळाचा वापर वापर करावा, असे आवाहन जिल्हा सूचना विज्ञान अधिकारी थोरात यांनी केले आहे.

पंतप्रधान मुद्रा योजनेत मोठ्या बदल होणार!

बजेट येत्या १ फेब्रुवारीला जाहीर होणार आहे. यासाठी त्यात काय असेल याचे अंदाज प्रसारित होत आहेत. याच मालिकेतील आणखी एक नवीन माहिती प्रसिद्ध झाली आहे. वित्त मंत्रालयाला पाठवलेल्या प्रस्तावानुसार शिशू श्रेणीसाठी पाच लाख रुपये आणि किशोर श्रेणीसाठी दहा लाख रुपयेपर्यंत कर्जाची सीमा वाढवण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. केंद्रीय सूक्ष्म, लघू आणि मध्यम उद्योग मंत्रालयाने आगामी वित्त अर्थसंकल्पात शिशू आणि किशोर श्रेणींसाठी कर्जाची मर्यादा वाढवण्याची शिफारस केली आहे. १ फेब्रुवारीला अर्थसंकल्प संसदेत सादर केला जाईल. त्यावेळी याची घोषणा होण्याची शक्यता आहे. वित्त मंत्रालयाला पाठवलेल्या प्रस्तावात म्हटले आहे की शिशू श्रेणसाठी पाच लाख रुपये आणि किशोर श्रेणीतील घटकासाठी दहा लाख रुपये कर्ज मर्यादा वाढवण्याची सूचना त्यात आहे. या दोन्ही श्रेणीतील कर्जाची मर्यादा आहे त्यापेक्षा आणखी वाढवून वरील मर्यादा वाढवण्याची सूचना करण्यात आली आहे. वित्त मंत्रालयाने अनेक सूचना केल्या आहेत, यातच मुद्रा योजनेंतर्गत कर्जाची मर्यादा वाढवण्याची सूचना अंतर्भूत आहे. मात्र या संदर्भात अंतिम निर्णय वित्त मंत्रालय घेणार आहे. सध्या मुद्रा योजनेंतर्गत तीन श्रेणींमध्ये कर्ज दिले जाते. त्यात शिशू, किशोर आणि मध्यम वर्ग अशी वर्गवारी आहे. शिशू श्रेणी अंतर्गत ५० हजार रुपयांपर्यंत, किशोर श्रेणींतर्गत ५० हजार ए ते पाच लाख रुपयांपर्यंत आणि मध्यम श्रेणींतर्गत दहा लाख रुपयांपर्यंत कर्ज दिले जाते. वित्त वर्ष २०२५ मध्ये तरुण श्रेणींतर्गत तरुण प्लस श्रेणीचा अंतर्भाव केला गेला आणि यात २० लाख रुपयांपर्यंत कर्ज देण्याची तरतूद केली होती. वाढीव कर्जासाठी क्रेडिट गॅरंटी फंड फॉर मायक्रो युनिट्स मार्फत कर्जाची तरतूद केली जाईल. हे कर्ज म्हणजे भारताची उद्यमशीलतेला चालना देण्यासाठी केंद्र सरकारच्या संकल्पाचे फलित दाखवते, मुद्रा योजनेंतर्गत १७ जानेवारी २०२५ पर्यंत स्वीकृत कर्जांची संख्या एकूण ३.७ कोटी आणि स्वीकृत रक्कम
३.६६ कोटी रुपये होती.

क्षेत्रीय ग्रामीण बँकांच्याबरोबर त्यांचे प्रायोजक राष्ट्रीयीकृत बँकांनी ऑक्टोबरच्या अखेरीस वितरणाचे लक्ष्य ४२ टक्के साध्य केले होते. दस्तऐवजानुसार, बँकांनी वित्त वर्ष २०२५ मध्ये २.३ कोटी लक्ष्यांपैकी ऑक्टोबर २०२५ पर्यंतच ९७,०९४ कोटी रुपये वितरित केले आहेत. या बाबतीत बँक ऑफ बडोदाचे प्रदर्शन सर्वात खराब राहिले आहे. त्यांनी वित्त वर्ष २०२५ च्या पहिल्या सात महिन्यांतच वार्षिक कर्ज वितरणाच्या केवळ १६ टक्के लक्ष्य साध्य केले आहे. २२ हजार कोटी रुपयांचे लक्ष्य असताना बँक ऑफ बडोदाने केवळ ३५१५ कोटी रुपयाचे कर्ज वाटप केले आहे. भारतीय स्टेट बँकेने या योजनेंतर्गत तब्बल ४६,४२०कोटी रुपयांचे कर्ज वितरित केले आणि ही संख्या ४४ टक्क्यांच्या जवळ जाते. कॅनरा बँकेने आपल्या वार्षिक लक्ष्याच्या ५२ टक्के लक्ष्य पूर्ण केले आहे, तर युनियन बँकेने ५७ टक्के लक्ष्य साध्य केले आहे. वित्त सचिव सुभाष गर्ग यांनी सांगितले की, हे सर्व मायक्रो फायनान्स कर्ज आहे. सध्या मायक्रो फायनान्स क्षेत्राला अनेक अडचणींचा सामना करावा लागत आहे. अनेक बँकांमध्ये अडकलेली कर्जे आणि एनपीए आणि नफ्यात झालेली प्रचंड घट या संकटांचा सामना सध्या हे क्षेत्र करत आहे. काही सूक्ष्म वित्त संस्थांनी आपल्याकडील कर्जे मंजूर करण्यास विरोध केला आहे. त्यामुळे हे क्षेत्र अडचणीत आले आहे. केंद्रीय वित्त मंत्री निर्मला सीतारामन यांनी लोकसभेत सांगितले होते की, मुद्रा ऋण श्रेणीशी संबंधित सार्वजनिक बँकांचे एनपीए ३.४ टक्के राहिले होते. हा आकडा स्थितीत सुधारणा झाल्याचे दर्शवतो असे त्या म्हणाल्या होत्या. त्याबरोबरच सरकार नौकानयन उद्योगासाठी काही नवीन प्रस्ताव तयार करण्याच्या विचारात आहे. त्यानुसार स्वस्त कर्ज उपलब्ध करून देण्यासह नौकानयन उद्योगाला मोठ्या सवलती देण्याची शक्यता आहे. यामध्येच मेरीटाईम डेव्हलपमेंट फंडचा प्रस्ताव आहे आणि त्यांअंतर्गत सरकार नौकानयन उद्योगाला मूलभूत उद्योगाचा दर्जा देण्याचा विचार करू शकते. तसे झाले तर बुनियादी क्षेत्रांमध्ये नौकानयन क्षेत्राचा अंतर्भाव केल्यामुळे या संबंधी सोप्या शर्तींवर कर्ज उपलब्ध होऊ शकेल आणि कर्जाची मर्यादाही वाढवली जाईल. तसेच या क्षेत्राला मोठ्या प्रमाणावर सवलती आणि पेन्शन फंडाची रक्कम उपलब्ध होऊ शकेल. कोस्टल शिपिंगला प्रोत्साहन देण्याच्या सरकारच्या विचारात २०२३ च्या अर्थसंकल्पात घोषणा केली होती. त्यानुसार आता उपाययोजना केली जात आहे. मात्र सुरुवातीस वित्त मंत्रालय असे प्रोत्साहन देण्यास उत्सुक नव्हते असेही वित्त मंत्रालयाच्या अधिकाऱ्याने स्पष्ट केले.

नव्या शतकाच्या सुरुवातीपासूनच नौकानयन उद्योगाला अधिक सुलभ अटींवर कर्ज उपल्ब्ध करून देण्यावर आणि उद्योगाला स्वस्त कर्ज उपलब्ध करून देण्यासाठी व्यापक मागणी केली जात आहे. नवीन शिपयार्ड्सना अगोदरच बुनियादी उद्योगाचा दर्जा आहे. पण स्वस्त कर्जापर्यंत त्यांची पोच अद्यापही नाही. ती आता साध्य करून दिली जाईल. याच कारणामुळे सरकार मेरीटाईन डेव्हलपममेंट फंड आणि सागरमाला या परियोजनांच्या माध्यमातून एनबीएफसीच्या अनुमोदनाच्या आधारे बहुआयामी प्रोत्साहन देण्यावर विचार करत आहे. भारत केंद्रीय अर्थसंकल्प २०२५-२६ ची तयारी करत असतानाच क सुधारणांपासून ते धोरण समर्थनापर्यंत सर्व उद्योगांच्या अपेक्षा आहेत ज्यात आर्थिक वृद्धी आणि नवकल्पनांना चालना देण्याचे ठरवले आहे. वित्तीय विवेकाचे पालन करणे, उद्योग नेते आणि तज्ज्ञांच्या प्रमुख मागण्या आणि अपेक्षांचा उल्लेख केला आहे. सरकारला असे सुचवण्यात आले आहे की वापर आणि मागणी वाढवण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात वैयक्तिक आयकरात कपात केली पाहिजे. कमी प्रभावी दरांमध्ये कर स्लॅब समायोजित केल्यामुळे आर्थिक स्त्रोतांवर ताण न पडता आर्थिक वाढीस समर्थन मिळू शकते. हे पाऊल म्हणजे सरकारच्या वित्तीय एकत्रीकरणाच्या आणि वाढीला चालना देण्याच्या सरकारच्या मनसुब्याला पाठिंबा देणारे आहे. भारताचे इलेक्ट्रॉनिक्स उद्योग देशाचे उत्पादन क्षेत्र ३०० अब्ज बनवण्याचा आणि अर्थव्यवस्थेचा एक निर्णायक चालक बनला आहे. अगदी थोडक्यात सांगायचे तर उद्योग क्षेत्राला यंदाच्या अर्थसंकल्पाकडून ज्या अपेक्षा आहेत त्यामध्ये प्रामुख्याने पायाभूत सुविधांचा विकास, करांचे तर्कसंगतीकरण, दूरसंचार क्षेत्राला प्राधान्य देणे वगैरेचा समावेश आहे. बाकी यात करांचा स्लॅब कमी करणे आणि करांमध्ये सवलती देणे यांचा समावेश तर आहेच. सरकारकडून उद्योगाला भारताची वाढ आणि भरभराट अपेक्षित आहे आणि त्यासाठी उद्योगाने पुढाकार घ्यावा अशी अपेक्षा आहे.

सातारा परिसरातील प्रबुद्ध भारत बुद्ध विहार व देशातील पहिल्या राजकीय प्रशिक्षण केंद्राचे भूमिपूजन

छत्रपती संभाजीनगर
(अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

मानव लोक विकास शिक्षण व सेवाभावी मंडळाच्या वतीने सातारा परिसरातील सातारा तांडा कडेपठार डोंगर, येथे प्रबुद्धमय भारत बुद्ध विहार व राजकीय प्रशिक्षण केंद्राचे भूमिपूजन २६ जानेवारी रोजी प्रजासत्ताक दिनाच्या मुहूर्तावर झाले.

देशातील पहिले राजकीय प्रशिक्षण केंद्राचेही काम लवकरच पूर्ण करून तरूणांना राजकीय प्रशिक्षण मिळण्याची व्यवस्था करण्यात येईल, असे यातून देशासाठी, पीडितांसाठी, अन्यायग्रस्तांसाठी राजकारणाच्या माध्यमातून कसा लढावा, याचे महत्त्व समजावण्यात येईल. यासाठी तज्ञ मंडळीची निवड ही लवकरच करण्यात येईल. जेणे प्रशिक्षण परिपूर्णपणे करण्याचा उद्देश साध्य होईल, असे अरविंद कांबळे यांनी दैनिक 'अट्टल संकेत'शी बोलताना सांगितले.

कार्यक्रमाचे आयोजन संस्थेचे अध्यक्ष अरविंद कांबळे सचिव जयप्रकाश टाकनखार यांनी केले होते प्रारंभी बुद्ध वंदना घेण्यात आली यावेळी बोलताना अरविंद कांबळे म्हणाले मोठ्या कष्टाने येथे बुद्ध विहार उभे राहिले आहे तथागत भगवान गौतम बुद्धांचे तत्त्वज्ञान येथे पूज्य भंतेजींच्या वतीने उपासक आणि उपासिकांना शिकविले जाणार आहे निसर्गरम्य वातावरणात या बुद्ध विहार परिसरा

मध्ये देशातील पहिले राजकीय प्रशिक्षण केंद्र उभे राहत आहे या प्रशिक्षण केंद्राच्या माध्यमातून राजकीय नेता कसा असावा याचे प्रशिक्षण आगामी पिढीतील तरुणांना दिले जाईल या कार्यक्रमास डॉ. संग्राम मौर्य राजकुमार पाडवी, लेखक विचारवंत सिद्धार्थ शिनगारे, माजी नगरसेवक दीपक निकाळजे, प्रकाश खंदारे,प्रल्हाद निमगावकर,किशोर साबळे,कैलास साबळे,प्रवीण किरोले, विजय शिनगारे,अनामि मोरे,शुभम नवगिरे, कुमार वाघमारे, धम्मपाल विद्याधर, हारीबाई टाकणखार, कांचनताई सदशिवे,आशिष गायकवाड,अण्णा दाभाडे, अमोल पवार, डॉ.विलास जोंधळे, गौतम पारखे, राजू कांबळे, साहेबराव दाभाडे, राजू गवार गुर, मनोज साळवे, शुभम दुशिंग, भगवान

गर्दनमारे,राजकुमार कांबळे,नितीन मोकळे, आदी कार्यकर्ते पदाधिकारी धम्मबांधव मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

दहावी-बारावीच्या परीक्षा कॉपीमुक्त होण्यासाठी विद्यार्थिनींना बुरखा बंदी करा

मुंबई (अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

दहावी- बारावीच्या परीक्षेत मोठ्या प्रमाणात कॉपी होत असते. या परीक्षा कॉपी मुक्त होण्यासाठी परीक्षा केंद्रात जाताना विद्यार्थिनींना बुरखा घालून प्रवेश देऊ नये अशी मागणी राज्याचे मत्स्य व्यवसाय आणि बंदरे विकास मंत्री नितेश राणे यांनी शिक्षण मंत्री दादा भुसेंची भेट घेऊन केली आहे.

मत्स्य व्यवसाय आणि बंदरे विकास मंत्री नितेश राणे यांची शिक्षण मंत्र्यांकडे मागणी

याबाबत मंत्री नितीश राणे यांनी शिक्षणमंत्र्यांना पत्र लिहिले आहे. इयत्ता १० व १२ वी परीक्षा ही विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने अत्यंत महत्वाच्या परीक्षा आहे. यावर विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण भविष्य अवलंबून आहे. सदर परीक्षा पारदर्शकपणे कोणत्याही प्रकारचा अनुचित प्रकार जसे कॉपी मुक्त परीक्षा होणे अपेक्षित आहे. याकरीता शासनस्तरावरुन वेळोवेळी सुचना दिल्या जातात.

याप्रकरणी मस्त्य विकास मंत्री नितेश राणे यांनी राज्य शिक्षणमंत्र्यांना पत्र लिहिले आहे. परीक्षा पारदर्शकपणे होणे सर्व विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने अत्यंत आवश्यक आहे. यामध्ये मुस्लिम विद्यार्थिनी या चेहऱ्यावर बुरखा घालून दहावी बारावीच्या परीक्षा देत असतात. परीक्षार्थीना बुरखा घालून परीक्षा केंद्रावर प्रवेश देण्यात आला तर, एखादी परीक्षार्थी बुरखा घालून ईलेक्ट्रॉनिक उपकरणाचा उपयोग करुन परीक्षा देत आहे किंवा नाही, हे तपासणे शक्य होत नाही. बुरख्याच्या आड इलेक्ट्रॉनिक उपकरणाचा वापर करून सहज कॉपी करू शकता आणि त्याचा परिणाम परीक्षेला बसलेल्या अन्य सर्व विद्यार्थ्यांना भोगावे लागू शकतो, अशी भीती मत्स्य व्यवसाय मंत्री नितेश राणे यांनी शिक्षण मंत्र्यांकडे यावेळी बोलताना व्यक्त केली.

त्यामुळे जर, परीक्षार्थीना बुरखा घालून परीक्षा केंद्रावर प्रवेश देण्यात आला तर, एखादी परीक्षार्थी बुरखा घालून ईलेक्ट्रॉनिक उपकरणांचा उपयोग करुन परीक्षा देत आहे किंवा नाही, हे तपासणे शक्य होत नाही. आकस्मिक प्रसंगी काही आक्षेप उद्भवल्यास सामाजिक तसेच कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होऊन अनेक विद्यार्थ्यांना नुकसान सहन करावे लागेल, असं नितेश राणे यांनी शिक्षणमंत्र्यांना दिलेल्या पत्रात म्हटले आहे.

वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबन मिशन शेतकऱ्यांच्या सर्वांगिण प्रगतीसाठी सर्व विभागांचा समन्वय आवश्यक- ॲड. निलेश हेलोंडे पाटील

छत्रपती संभाजीनगर
(अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबन मिशन अंतर्गत छत्रपती संभाजीनगर शेतकऱ्यांच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक अशा सर्वांगिण प्रगतीसाठी सर्व विभागांचा समन्वय आवश्यक आहे. पशुपालकांना जनावरांसाठी चारा उपलब्धतेसाही जिल्हा प्रशासन व पशुसंवर्धन विभाग यांनी मिळून नियोजन करावे,असे निर्देश वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबन मिशनचे अध्यक्ष ॲड. निलेश हेलोंडे-पाटील यांनी आज आढावा बैठकीत दिले.

जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी, निवासी उपजिल्हाधिकारी विनोद खिरोळकर ,उपजिल्हाधिकारी सामान्य प्रशासन, संगीता राठोड, जिल्हा पुरवठा अधिकारी प्रवीण फुलारी ,उपजिल्हाधिकारी (रोहयो) उमाकांत पारधी, उपविभागीय अधिकारी डॉ. व्यंकट राठोड, जिल्हा कृषी अधीक्षक प्रकाश देशमुख, जिल्हा अग्रणी बँक व्यवस्थापक मंगेश केदार, जिल्हा आरोग्य अधिकारी डॉ. अभय धानोरकर, पशुसंवर्धन, सहकार व पणन आदिवासी विकास विभाग, जिल्हाशल्यशिक्षक यांच्यासह संबंधित यंत्रणेचे अधिकारी उपस्थित होते.

सहकार आणि पणन विभागाने सावकारांकडे अडकलेली शेतकऱ्यांची जिल्ह्यामध्ये एकूण ११६ हेक्टर जमीन शेतकऱ्यांना परत मिळवून दिली. सावकारी पाशातून शेतकऱ्यांची मुक्तता करणे, आणि आत्महत्येपासून शेतकऱ्यांना परावृत्त करणे यासाठी हे अभियान महत्वपूर्ण असल्याचे यावेळी हेलोंडे पाटील यांनी सांगितले. तसेच प्रधानमंत्री सूक्ष्म अन्नप्रक्रिया उद्योग योजनेमध्ये जिल्हा सलग तीन वर्ष देशात प्रथम क्रमांकावर असून प्रक्रिया उद्योगांमध्ये जिल्ह्यात सोलार ड्राइंग सारखे उद्योग उभारले जात आहे.

जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी यांनी सांगितले की, जिल्ह्यामध्ये शिक्षण, आरोग्य, शेती, उद्योग व्यवसाय यासाठी विविध उपक्रम राबवले जात आहे. आगामी कालावधीमध्ये सामाजिक संस्थांचा सहभाग आणि उद्योगाच्या सामाजिक उत्तरदायित्व निधीतून विविध उपक्रम राबवून आत्महत्याग्रस्त शेतकरी व शेती विकासासाठी, शिक्षण, आरोग्य विकासासाठी काम करण्यात येणार आहे, असे सांगितले.

पशुधनाला मुबलक चारा उपलब्ध व्हावा यासाठी शेतकऱ्यांना चारापिक बियाणे वाटप करण्यात आले असल्याचे जिल्हा पशुसंवर्धन विभागामार्फत सांगण्यात आले. शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढून त्यांचा उत्पादन खर्च कमी व्हावा यासाठी रासायनिक खताऐवजी सेंद्रिय शेती आणि सीड बँकेच्या माध्यमातून बियाणे उपलब्ध करण्याची व्यवस्था विकसित करण्यात यावी, यासाठी आत्मा प्रकल्प अंतर्गत विविध प्रशिक्षण शिबीरे आयोजित करून शेतकऱ्यांना बांधावर सेंद्रिय खताच्या निर्मितीचे प्रशिक्षण देण्यात यावे.

ग्रामीण भागात जिल्हा परिषद शाळेत क्रीडांगणाची सुविधा उपलब्ध करून द्यावी, तसेच स्पर्धा परीक्षेमध्ये विद्यार्थ्यांचा सहभाग वाढावा यासाठी अभ्यासिका आणि स्पर्धा परीक्षेचे पुस्तक उपलब्ध करून देण्याबाबत शिक्षण विभागाला सूचना केल्या.

आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबीयांच्या विकासासाठी आवश्यक असणारी यंत्रसामग्री किंवा जोड व्यवसाय प्रशिक्षण, व्यवसाय, कृषी आधारित प्रक्रिया उद्योग यावर भर द्यावा. जिल्हा परिषद आणि कृषी विभागाच्या अंतर्गत जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती मध्ये पिक विमा संदर्भात संबंधित प्रतिनिधीचे फोन नंबर आणि नाव याची माहिती प्रदर्शित करावी, तसेच कौशल्य विकास अंतर्गत ग्रामीण भागात विविध योजनांची माहिती देणारे पोस्टर्स ग्रामपंचायत आणि गाव गाव पातळीवर प्रदर्शित करून माहिती पुस्तिकाही वितरित करावी.

जिल्ह्यातील सर्व विभागांनी शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी समन्वयाने काम करावे,असे निर्देश ॲड. हेलोंडे पाटील यांनी दिले.

कन्नड येथे पथदर्शी प्रकल्प ; शहरी भागात ड्रोनद्वारे जमिन मोजणी 'नक्शा'साठी सर्व विभागांनी समन्वय ठेवावा- जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी

छत्रपती संभाजीनगर
(अट्टल संकेत प्रतिनिधी)

केंद्रशासनामार्फत शहरी भागातील जमिनीची ड्रोनद्वारे मोजणी करुन अद्यावत व अधिक अचूक नकाशे तयार करण्याचा 'नक्शा'(छअघडकअ) उपक्रम सुरु करण्यात येत आहे. त्यात प्रथदर्शी प्रकल्प म्हणून कन्नड नगरपालिकेची निवड करण्यात आली आहे. कन्नड येथील तहसिलदार, नगरपालिका मुख्याधिकारी/ प्रशासक, भुमि अभिलेख विभाग इ. नी आपापसात समन्वय राखून आपली कामे वेळेत पूर्ण करावी,असे निर्देश जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी यांनी आज सर्व यंत्रणांना दिले. कन्नडच्या आमदार संजनाताई जाधव यांचीही यावेळी उपस्थिती होती.

कन्नड नगरपालिकेत आज बैठक घेण्यात आली. नगरपालिकेचे प्रशासक तथा प्रांताधिकारी संतोष गोरड, तहसिलदार विद्याधर कडवकर, उपअधीक्षक भुमिअभिलेख डॉ. विजय वीर तसेच नगरपालिकेचे सर्व अधिकारी- कर्मचारी आदी उपस्थित होते.

डॉ. वीर यांनी या प्रकल्पाबाबत माहिती दिली की, ग्रामिण भागातील जमिन मोजणी व मालमत्ता कार्ड तयार करुन देण्यासंदर्भात नुकताच स्वामित्व प्रकल्प राबविण्यात आला. त्याच धर्तीवर शहरी भागातील जमिन मोजणी करुन मालमत्ता कार्ड देण्याबाबत 'नक्शा'(छअघडकअ) हा प्रकल्प राबविण्यात येत आहे. राज्यात १० नगरपालिका क्षेत्रामध्ये हा प्रकल्प पथदर्शी प्रकल्प म्हणून राबविण्यात येत आहे. त्यात आपल्या जिल्ह्यातील कन्नड नगरपालिकेचा समावेश आहे. कन्नड नगरपालिकेचे ४.८० चौरस किलोमिटर क्षेत्राच्या भागातील मालमत्तांचे ड्रोनद्वारे सर्व्हेक्षण केले जाईल. त्याद्वारे प्रत्येक मालमत्तेचे अचुक नकाशे तयार करुन मालमत्ताधारकास दिले जातील. त्याचा पहिला टप्पा ड्रोन सर्व्हेक्षण हा आहे. तो राबवून लवकरात लवकर हा प्रकल्प आपण पूर्ण करु,असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला.

जिल्हाधिकारी स्वामी यांनी सांगितले की, नगरपालिकेने आपल्या मालमत्ता कर रजिस्टर मधील नोंदींनुसार शहरातील प्रत्येक मालमत्तेची नोंद उपलब्ध करुन द्यावी. ड्रोनद्वारे तयार केलेल्या नकाशाच्या आधारे कन्नड शहरात सद्यस्थितीत नोंदीत मालमत्तांची पडताळणी व नव्याने निदर्शनास आलेल्या मालमत्तांची मालमत्ता कर रजिस्टर मध्ये नोंद होऊन पालिकेचे उत्पन्न वाढेल.

तसेच मालमत्ताधारकाचे अचुक क्षेत्र त्यास मोजणी करुन मिळेल. हद्द निश्चिती झाल्यामुळे अतिक्रमणे काढणे सोईचे होईल. शिवाय शहरात विविध विकासकामे राबवितांना जमिन मोजणी ही अचुक होईल. त्याचे मालकी पत्र जमिन मालकास मिळेल. तसेच शहरातील जमिनीचे वर्गिकरण करणे व त्याचे क्षेत्र निश्चिती करणे सुलभ होईल. शासकीय जमिनी, खाजगी जमिनी, खुले भुखंड. मंजूर लेआऊट, बांधकामे इ. प्रमाणे माहिती उपलब्ध होईल. यासाठी सर्व जमिन महसूल विषयक काम करणाऱ्या व मोजणी करणाऱ्या यंत्रणा आणि नगरपालिका या सर्व यंत्रणांनी समन्वयाने काम करावे,असे निर्देश जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी यांनी दिले.

आ.श्रीमती जाधव म्हणाल्या की, पथदर्शी प्रकल्पात कन्नड नगरपालिकेचा समावेश होणे ही एक चांगली संधी असून कन्नड मध्ये हा प्रकल्प यशस्वी झाल्यास तो राज्यात राबविला जाईल ही आपल्यासाठी अभिमानाची बाब आहे. त्यामुळे हा प्रकल्प यशस्वी करण्यासाठी सर्व यंत्रणा मिळून प्रयत्न करु,असे आवाहन त्यांनी केले.

हे वृत्तपत्र मालक, मुद्रक , प्रकाशक - श्री. **रशपालसिंग निरंजनसिंग अट्टल** यांनी मानसी प्रिंटर्स, प्लॉट नं. ४ ५ ए , सर्व्हिस इंडस्ट्री सेक्टर , सिडको, औरंगाबाद (महा.) - ४ ३ १ ० ० ५ येथे छापून शॉप नं. ३, केशरदिप कॉम्प्लेक्स, एन- ७, सिडको पोलीस स्टेशन जवळ, औरंगाबाद (महा.)- ४ ३ १ ० ० ३ येथे प्रसिध्द केले.

• **संपादक : रशपालसिंग निरंजनसिंग अट्टल** • मो. **7588166496** • Email : **attalsanket2023@gmail.com** • **RNI No. MAHMAR/2023/87816**

This Daily Printed, Published and Owned by **RASHPALSINGH NIRANJANSINGH ATTAL** Printed at Mansi Printers, Plot No. 45 A, Service Industry Sector, Aurangabad (M.S.)- 431005 and Published at Shop No. 3, Keshardeep Complex, N-7, Near Cidco Police Station, Aurangabad (M.S.)- 431003

• **Editor : RASHPALSINGH NIRANJANSINGH ATTAL** • मो. **7588166496** • Email : **attalsanket2023@gmail.com** • **RNI No. MAHMAR/2023/87816**